



UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Geld voor GGZ : de financiering van de geestelijke gezondheidszorg en de invloed van geld op de zorgpraktijk (1884-1984)

Bakker, C.T.

Publication date
2009

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Bakker, C. T. (2009). *Geld voor GGZ : de financiering van de geestelijke gezondheidszorg en de invloed van geld op de zorgpraktijk (1884-1984)*. [Thesis, fully internal, Universiteit van Amsterdam]. Vossiuspers - Amsterdam University Press.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, P.O. Box 19185, 1000 GD Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

LITERATUUR

- Aalst, F.J. van (1946a). Kosten en prijzen I. *Het Ziekenhuiswezen*, 19, 212-219.
- Aalst, F.J. van (1946b). Kosten en prijzen II. *Het Ziekenhuiswezen*, 19, 332-236.
- Aalst, F.J. van (1948). Pleidooi voor berekening van de vervangingswaarde in de kostprijzen der ziekenhuizen. *Het Ziekenhuiswezen*, 21, 225-229.
- Aalst, F.J. van (1951). Financiële verhoudingen in het Ziekenhuiswezen. *Ons Ziekenhuis*, 13, 272-282.
- Aalst, F.J. van et al. (s.a. [ca. 1954] *De toepassing van de organische bedrijfsrekening in ziekeninrichtingen. Rapport uitgebracht door een commissie uit de Vereniging voor Administratie en Economie in Ziekeninrichtingen in opdracht van de Bond der Nederlandse Diakonessenhuizen, de Vereniging van Katholieke Ziekenhuizen en de Vereniging van Ziekenhuizen in Nederland*. Delft: Het Nederlandse Ziekenhuiswezen.
- Abma, Ruud en Weijers, Ido (2005). *Met gezag en deskundigheid. De historie van het beroep psychiater in Nederland*. Amsterdam: Uitgeverij SWP.
- Andriessen, L.B.J.J. (1966). De Algemene Wet Zware Geneeskundige Risico's. *Ons Ziekenhuis*, 28, 70-76.
- Aukes, A.B.G. (1934). Nederlandsche Vereeniging van Gestichtsartsen, Bakkum (N.-H.). Jaarverslag over 1933. *Het Ziekenhuiswezen*, 7, 248-249.
- Aukes, A.B.G. et al. (1935). Is het doelmatig, verpleegden van psychiatrische inrichtingen daaruit over te brengen in eenvoudiger verzorging? *Het Ziekenhuiswezen*, 8, 68-76.
- B., N.n. v. (1918) De verpleegkosten in de krankzinnigengestichten in Nederland', *Het Ziekenhuis*, 9, 24-26.
- Baaij, J.H. (1961). Rapport over enige kwalitatieve aspecten van het verpleegsterstekort in Nederland. Uitgebracht in opdracht van de Commissie 'Verpleegsterstekort' van de Geneeskundige Vereniging tot Bevordering van het Ziekenhuiswezen. *Het Ziekenhuiswezen*, 34, 349-360.
- Bakker, A.Th.M. (1955). Waarom nazorg? *Maandblad voor geestelijke volksgezondheid*, 10, 257-263.
- Bakker, Catharina Th. (1995). *Suiker, melk en popmuziek*. Amsterdam: s.n..
- Bakker, Catharina Th. (1998). *Om de erfenis van Theresia Spijker. 1829-1970. Een geschiedenis van het roomsch-catholyk burger oude vrouwenhuis Vredenburg te Amsterdam*. Amsterdam: Stichting Vredenburg.
- Bakker, Catharina Th. (1999a). Een krankzinnigengesticht zonder franje. Maasoord 1909-1945. In: Bakker, Catharina Th., Blok, Gemma en Vijselaar, Joost. *Delta negentig jaar psychiatrie aan de Oude Maas* (pp.13-30). Utrecht: Matrijs, Trimbos-instituut
- Bakker, Catharina Th. (1999b) 'De Heer van 't Kyveland'. Frederik Jacob Tolsma, geneesheer-directeur Maasoord/Deltaziekenhuis 1951-1974. In: Bakker, Catharina Th., Blok, Gemma en Vijselaar, Joost. *Delta negentig jaar psychiatrie aan de Oude Maas* (pp. 67-120). Utrecht: Uitgeverij Matrijs, Trimbos-instituut.
- Bakker, Catharina Th. (2002a). Een eigen stichting. In: Bakker, Catharina Th. en Goei, Leonie de. *Een bron van zorg en goede werken. Geschiedenis van de geestelijke gezondheidszorg in Noord-Holland-Noord* (pp. 17-54). Amsterdam: Uitgeverij SUN.
- Bakker, Catharina Th. (2002b). De Broeders van St. Willibrord. In: Bakker, Catharina Th. en Goei, Leonie de. *Een bron van zorg en goede werken. Geschiedenis van de geestelijke gezondheidszorg in Noord-Holland-Noord* (pp. 55-97). Amsterdam: Uitgeverij SUN.
- Bakker, Catharina Th. (2002c). De Broeders en de nieuwe tijd (1950-1970). In: Bakker, Catharina Th. en Goei, Leonie de. *Een bron van zorg en goede werken. Geschiedenis van de geestelijke gezondheidszorg in Noord-Holland-Noord* (pp. 199-238). Amsterdam: Uitgeverij SUN.
- Bakker, Catharina Th. (2002d). St. Willibrordusstichting wordt Psychiatrisch Centrum St.

- Willibrord (1959-1970). In: Bakker, Catharina Th. en Goei, Leonie de. *Een bron van zorg en goede werken. Geschiedenis van de geestelijke gezondheidszorg in Noord-Holland-Noord* (pp. 239-271). Amsterdam: Uitgeverij SUN.
- Bakker, Catharina Th. (2004). Zusters van Liefde voor de verzorging. Hoe de Heilige Regel van de congregatie Moeder van Barmhartigheid uit Tilburg een stempel drukte op de zorgpraktijk in drie rooms-katholieke gestichten. *Gewina* 27, 66-77.
- Bakker, Catharina Th. (2008a). Geld en geloof. Financiën in de katholieke krankzinnigenverpleging tot de Tweede Wereldoorlog. In: Labbeke Liesbeth, Poels Vefie en Wolf, Rob (red.). *Bezielde zorg. Verpleging door katholieke religieuzen in Nederland en Vlaanderen (negentiende –twintigste eeuw)* (pp. 129-146). Metamorfosen. Studies in religieuze geschiedenis VIII. Hilversum: Verloren.
- Bakker, Catharina Th. (2008b). F.J. Tolsma en de introductie van Largactil. Een inleiding. In: E.J.P. Brand (sam.) *Frederik Jacob Tolsma psychiater (1911-1990). Sociaal bewogen clinicus, farmacologisch pionier* (pp. 11-29). Iconen. Deel I. Amsterdam: Candide.
- Bakker, Catharina Th. en Boer, Nico de (2002). St. Willibrord en de voor- en nazorg (1930-1960). In: Bakker, Catharina Th. en Goei, Leonie de (2002). *Een bron van zorg en goede werken. Geschiedenis van de geestelijke gezondheidszorg in Noord-Holland-Noord* (pp. 172-198). Amsterdam: Uitgeverij SUN.
- Bakker, Catharina Th. en Bosman, Machiel (2000) *Ter liefde Gods en alzo om niet. De Zusters van Liefde in het Maagdenhuis*. Amsterdam: Stichting het R.C. Maagdenhuis.
- Bakker, Catharina Th. en Goei, Leonie de (2002a). ‘Een nieuwe komeet aan den sterrenhemel’. De insulinecomakuur (1930-1940). In: Bakker, Catharina Th. en Goei, Leonie de. *Een bron van zorg en goede werken. Geschiedenis van de geestelijke gezondheidszorg in Noord-Holland-Noord* (pp. 98-126). Amsterdam: Uitgeverij SUN.
- Bakker, Catharina Th. en Goei, Leonie de (2002b). Vaessen, katholieke ‘arts voor psychotherapie’ (1942-1960). In: Bakker, Catharina Th. en Goei, Leonie de (2002). *Een bron van zorg en goede werken. Geschiedenis van de geestelijke gezondheidszorg in Noord-Holland-Noord* (pp. 133-171). Amsterdam: Uitgeverij SUN.
- Bakker, Catharina Th. en Velden, Henk van der (2004a). *Geld en gekte. Verkenningen in de financiering van de GGZ in de twintigste eeuw*. Ongepubliceerd rapport. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam.
- Bakker, Catharina Th. en Velden, Henk van der (2004b). Vestzak-broekzak in Noord-Holland. Provinciale financiering van zorg voor krankzinnigen en geesteszieken in het interbellum. *Maandblad geestelijke volksgezondheid*, 59, 1030-1042.
- Bakker, Catharina Th. en Velden, Henk van der (2005). Genezen van de financiële zorgen. In: Kluveld, A. et al (red.) *Genezen. Opstellen bij het afscheid van Marijke Gijswijt-Hofstra* (pp. 68-79). Amsterdam: Pallas Publications AUP.
- Bakker, Hilde, Goei, Leonie de en Vijselaar, Joost (1994). *Thuis opgenomen. Uit de geschiedenis van de sociale psychiatrie in Nederland*. Utrecht: NcGv.
- Bakker-Van der Kooij, Cora (1983). De maatschappelijke positie van verpleegsters in de periode 1880-1940. *Tijdschrift voor geschiedenis*, 96, 454-475.
- Banning, C. et al. (1955). Verslag over de werkzaamheden van het bestuur van het Praeventiefonds in het jaar 1954. In: *Verslagen en mededelingen betreffende de volksgezondheid*. S.I. [’s-Gravenhage]: Staatsdrukkerij en uitgeverijbedrijf.
- Bartels, A.J.H. (1964). Rede bij gelegenheid van de eerste officiële vergadering van de Stichting Centraal Orgaan Ziekenhuistarieven op 11 juni 1965, ten kantore van de S.E.R. in Den Haag. *Het Ziekenhuiswezen*, 38, 200-201.
- Beek, H.H. (1963) Het zakgeld van onze patiënten en de besteding ervan. *Ons Ziekenhuis*, 25, 514-518.
- Beenackers, A.A.J.M. (1981). Arbeidsproductiviteit in de ambulante geestelijke gezondheidszorg. *Maandblad Geestelijke Volksgezondheid*, 36, 430-442.
- Beenackers, A.A.J.M. (1982a). Kostprijs in de ambulante geestelijke gezondheidszorg.

- Maandblad Geestelijke Volksgezondheid*, 37, 41-44.
- Beenackers, A.A.J.M. (1982b). Kostprijs in de ambulante geestelijke gezondheidszorg (2). Antwoord aan Karel Post. *Maandblad Geestelijke Volksgezondheid*, 37, 405-406.
- Beenackers, A.A.J.M. (1982c). Antwoord. *Maandblad Geestelijke Volksgezondheid*, 37, 541.
- Beenackers, A.A.J.M. (1982d). Antwoord. *Maandblad Geestelijke Volksgezondheid*, 37, 661.
- Beenackers, A.A.J.M. (1982e). Antwoord (1). *Maandblad Geestelijke Volksgezondheid*, 37, 818.
- Beenackers, A.A.J.M. (1982f). Antwoord. *Maandblad Geestelijke Volksgezondheid*, 37, 1341-1342.
- Beishuizen, Jan en Werkman, Evert (1980). *De magere jaren. Nederland in de crisistijd 1929-1939*. Derde herziene druk. Alphen aan den Rijn: A.W. Sijthoff's Uitgeversmaatschappij.
- Belzen, J.A. van en Vijselaar, J. (1991). The historiography of Dutch psychiatry and mental health care. *History of Psychiatry*, 2, 281-288.
- Berg, J.A. van den (1982). Arbeidsproductiviteit en kostprijs in de ambulante geestelijke gezondheidszorg (7). *Maandblad Geestelijke Volksgezondheidszorg*, 37, 816-818.
- Berkum, P.P. van (1961). Economische aspecten van de gezondheidszorg in Nederland. *Het Ziekenhuiswezen*, 35, 75-80.
- Berkum, P.P. van et al. (1951). De Financiële Verhoudingen in het Ziekenhuiswezen. *Ons Ziekenhuis*, 13, 79-93.
- Bestuur, Het (1949). Ontwerp-wet werkloosheidsverzekering. *Het Ziekenhuiswezen*, 22, 18.
- Bie, R.J. van der en Smits, J.P. (2001). *Tweehonderd jaar statistiek in tijdreeksen 1800-1999*. Amsterdam: Uitgeverij Stichting Beheer IISG.
- Bijker, H.G., (1994). *De doelmatigheid en effectiviteit van het spreidingsbeleid inzake de klinische psychiatrische voorzieningen met behulp van de Wet Ziekenhuisvoorzieningen*. Academisch proefschrift. Rotterdam: Erasmusuniversiteit.
- Binneveld, Hans (1985). *Filantropie, repressie en medische zorg. Geschiedenis van de inrichtingspsychiatrie*. Deventer: Van Lochem Slaterus
- Binneveld, Hans en Wolf, Rob (1985). *Een huis met vele woningen. 100 jaar katholieke psychiatrie Voorburg 1885-1985*. 's-Hertogenbosch: APZ Voorburg.
- Blankestestijn C. en Geradts W.F. (1978). *Vijf jaar bouwen aan AGGZ. De Nederlandse Vereniging voor Ambulante Geestelijke Gezondheidszorg van 1972 tot 1977*. Utrecht: NVAGG.
- Bless, Rector H. (1948). De Katholieke Bureaux voor Huwelijksvoorlichting. *Maandblad voor geestelijke volksgezondheid*, 3, 56-64.
- Blok, G. (1997a). Proefmaatschappij in de duinen. 1918-1940. In: Vijselaar, J., (red.). *Gesticht in de duinen. De geschiedenis van de provinciale psychiatrische ziekenhuizen van Noord-Holland van 1849-1994* (pp. 122-150). Hilversum: Verloren.
- Blok, G. (1997b). 'Onze kleine wereld'. De provinciale ziekenhuizen in het tijdvak 1945-1965. In: Vijselaar, J., (red.). *Gesticht in de duinen. De geschiedenis van de provinciale psychiatrische ziekenhuizen van Noord-Holland van 1849-1994* (pp. 166-191). Hilversum: Verloren.
- Blok, G. (1998a). Wetenschap en wederopbouw, 1945-1965. In: Blok, Gemma en Vijselaar, Joost. *Terug naar Endegeest. Patiënten en hun behandeling in het psychiatrisch ziekenhuis Endegeest 1897-1997* (pp. 147-189). Nijmegen: SUN.
- Blok, G. (1998b). In een stroomversnelling, 1965-1982. In: Blok, Gemma en Vijselaar, Joost. *Terug naar Endegeest. Patiënten en hun behandeling in het psychiatrisch ziekenhuis Endegeest 1897-1997* (pp. 191-240). Nijmegen: SUN.
- Blok, Gemma (2004). *Baas in eigen brein. 'Antipsychiatrie' in Nederland, 1965-1985*.

- Amsterdam: Uitgeverij Nieuwezijds.
- Blom, A.C. en Jaspers, J.A. (1984). AGGZ-hulp: verdelen naar behoefte? *Maandblad Geestelijke Volksgezondheid*, 39, 542-548.
- Boeije, H.R. (1994). *Kwaliteit van zorg in verpleeghuizen. Een onderzoek naar problemen en strategieën van verzorgenden*. Academisch proefschrift Erasmusuniversiteit Rotterdam. Utrecht: De Tijdstroom
- Boer, E.P.D. (s.a.). *Voorschriften ziekenfondswezen*. IJmuiden: Vermande Zonen Uitg.
- Bonnema, W. (1980). *Financiële-Verhoudingswet 1960*. 4e dr. (Bijgew. tot 1 april 1980). Zwolle: Tjeenk Willink
- Boogert, J.A. v.d. (1955). Enige kritische opmerkingen over het Rapport inzake de Organische Bedrijfsrekening. *Het Ziekenhuiswezen*, 28, 81-83.
- Boogert, J.A. van den (1947). Enkele aspecten van de toepassing van de vervangingswaarde-theorie en van moderne kostprijbegrippen op de ziekenhuizen. *het Ziekenhuiswezen*, 20, 137-142.
- Boogert, J.A. van den (1950). Is economie in ziekenhuizen iets meer dan een liefhebberij van de administrateur! *Het Ziekenhuiswezen*, 23, 253-257.
- Boogert, J.A. van den (1951a) De praktische toepassing van de Bedrijfsadministratie I. *Het Ziekenhuiswezen*, 24, 10-12.
- Boogert, J.A. van den (1951b) De praktische toepassing van de Bedrijfsadministratie II. *Het Ziekenhuiswezen*, 24, 47-50.
- Boogert, J.A. van den (1951c) De praktische toepassing van de Bedrijfsadministratie III. *Het Ziekenhuiswezen*, 24, 75-79.
- Boogert, J.A. van den (1951d) De praktische toepassing van de Bedrijfsadministratie IV. *Het Ziekenhuiswezen*, 24, 125-132.
- Boogert, J.A. van den (1952). Met welke leiding is een ziekenhuis het best gediend? *Het Ziekenhuiswezen*, 26, 74-79.
- Boom, Frans van den en Schwarz, Rolf (1987). *Bijdragen behorend bij het onderzoek De psychiater en de RIAGG*. NcGv-reeks 99. Utrecht: NcGv.
- Bos, David (1999). *In dienst van het Koninkrijk. Beroepontwikkeling van hervormde predikanten in negentiende-eeuws Nederland*. Amsterdam: Uitgeverij Bert Bakker.
- Boschma, G. (1997a). Naar een professionele psychiatrie. 1884-1918. In: Vijselaar, J., (red.). *Gesticht in de duinen. De geschiedenis van de provinciale psychiatrische ziekenhuizen van Noord-Holland van 1849-1994* (pp. 91-121). Hilversum: Verloren.
- Boschma, G. (1997b). *Creating nurse care for the mentally ill. Mental health nursing in Dutch asylums, 1890-1920*. Onuitgegeven proefschrift. Philadelphia: University of Philadelphia.
- Boschma, G. (2003). *The rise of mental health nursing. A history of psychiatric care in Dutch asylums. 1890-1920*. Amsterdam: AUP.
- Bosscha, H.P. (1917). Het jaarverslag, *Het ziekenhuis*, 8, 48-50.
- Bossevain, J.H.G. (1854), *De armenwet opgehelderd door eene aanteekening van mr. J.H.G. Bossevain, advocaat te Arnhem*. Arnhem: Thieme en Thieme.
- Bottenburg, Maarten van, Vries, Geert de en Mooij, Annet (1999). *Zorg tussen staat en markt. de maatschappelijke betekenis van de Ziekenfondsraad*. Zutphen: Walburg Pers.
- Bouman, K.H. (1946). Een woord ter inleiding. *Maandblad voor geestelijke volksgezondheid*, 1, 3-6.
- Brand, J., Brinxma, J. en Hosman, C. (1982). *AGGZ-preventie in Nederland. Een inventariserend onderzoek naar preventie-activiteiten en hun achtergronden vanuit de ambulante geestelijke gezondheidszorg*. Nijmegen: Sectie Sociale Epidemiologie en Preventie, Vakgroep Klinische Psychologie.
- Bredero, R.H. (1985). *Rapport Commissie Uitwerking Normerings-/Tariefstructuur*. Utrecht: Centraal Orgaan Tarieven Gezondheidszorg.
- Brinkgreve, C., Onland, J.H. en Swaan, A. de (1979), *De opkomst van het psychotherapeu-*

- tisch bedrijf*. Utrecht: Het Spectrum.
- Brinkgreve, Christine D.A. (1984). *Psychoanalyse in Nederland: een vestigingsstrijd*. Amsterdam: De Arbeiderspers.
- Broekema, G.A.H. en Hartog, C. den (1950). Een beschouwing over de wijze van het berekenen der samenstelling van de voeding van de patiënten in psychiatrische inrichtingen. *Het Ziekenhuiswezen*, 23, 316-317.
- Brouwer, J.U. en Spaan, J.M. (1988). *Psychiatrische ziekenhuizen in cijfers*. Utrecht:
- Brouwers, E., et al. (1998). *Eindrapport doelmatigheid RLAGG-activiteiten*. S.l. [’s-Gravenhage]: Ministerie van VWS.
- Bureau van Statistiek der Gemeente Amsterdam (1906), *Armenzorg te Amsterdam 1904 en 1905*. Statistische mededeelingen No. 15. Amsterdam: Johannes Müller.
- Bureau van Statistiek der Gemeente Amsterdam (1909), *Armenzorg te Amsterdam 1906 en 1907*. Statistische mededeelingen No. 25. Amsterdam: Johannes Müller.
- Bureau van Statistiek der Gemeente Amsterdam (1913), *Armenzorg te Amsterdam 1908, 1909 en 1910*. Statistische mededeelingen No. 44. Amsterdam: Johannes Müller.
- Bureau van Statistiek der gemeente Amsterdam (1913). *Armenzorg te Amsterdam 1908, 1909 en 1910*. Amsterdam: Johannes Müller.
- Bureau van Statistiek der Gemeente Amsterdam (1918), *Armenzorg te Amsterdam 1914 en 1915*. Statistische mededeelingen No. 51. Amsterdam: Johannes Müller.
- Bureau van Statistiek der Gemeente Amsterdam (1924), *Armenzorg en maatschappelijk hulpbetoon te Amsterdam 1916-1920*. Statistische mededeelingen No. 70. Amsterdam: Johannes Müller.
- Cappelle, H. van (1883). Het toenemen der bevolking van de krankzinnigen-gestichten in Nederland. *Psychiatrische bladen*, 1, 5-13.
- CBS (1984c). *1899-1984 vijftientig jaren statistiek in tijdreeksen*. Den Haag: Staatsuitgeverij.
- Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) ([1903-1923]a). *Statistiek der gemeentelijke en provinciale financiën [1900-1920]*. ’s-Gravenhage: Staatsuitgeverij.
- Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) ([1906-1926]b). *Statistiek van het armwezen: bevattende uitsluitend de armenverzorging door het Rijk, de provinciën, de gemeentebesturen en de instellingen van weldadigheid, bedoeld in art. 3 der wet tot regeling van het armbestuur over het jaar [1905-1925]*. ’s-Gravenhage: Staatsuitgeverij.
- Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) ([1925-1946]c). *Armenzorgstatistiek over het jaar [1924-1941]*. ’s-Gravenhage: Staatsuitgeverij.
- Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) ([1949-1966]a). *Statistiek der sociale zorg [1946-1963]*. Utrecht, Zeist, Hilversum: Uitgeversmaatschappij W. de Haan N.V.
- Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) ([1957-2000]b). *Kosten en financiering van de gezondheidszorg in Nederland [1953-1999]*. Utrecht, Zeist, Hilversum: Uitgeversmaatschappij W. de Haan N.V..
- Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) ([1969-1995]a) *Statistiek van de algemene bijstand [1965/1966-1993]*. ’s-Gravenhage: Staatsuitgeverij.
- Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) (1975c). *Statistisch zakboek 1975*. ’s-Gravenhage: Staatsuitgeverij.
- Centraal Orgaan Tarieven Gezondheidszorg (COTG) (s.a. [1983a-1985a]). *Jaarverslag [1981/1982-1984]*. Utrecht: Centraal Orgaan Tarieven Gezondheidszorg.
- Centraal Orgaan Tarieven Gezondheidszorg (COTG) (s.a. [1983b-1984b]) *Vademecum beleidsregels zorg / COTG-vademecum [1983-1984]* Alphen aan den Rijn: Samsom, Leiden: Stafleu, Houten: Bohn, Stafleu Van Loghum.
- Centraal Orgaan Ziekenhuistarieven (COZ) (s.a. [1973, 1976, 1978-1982]). *Jaarverslag [1972, 1975, 1977-1981]*. Utrecht: Stichting Centraal Orgaan Ziekenhuistarieven.
- Centrale Archief Selectiedienst (1985), *Inventaris van de archieven van de Commissie tot bezuiniging op de kosten van het krankzinnigenwezen 1934-1941 en de Commissie tot*

- bezuiniging op de kosten van het ziekenhuiswezen (1934) 1935-146 (1948). Winschoten: Centrale Archief Selectiedienst, Ministerie van Binnenlandse Zaken.
- Centrale Raad voor de Volksgezondheid (1974). *Advies inzake Streekcentra voor geestelijke gezondheidszorg*. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij.
- Cleyndert, P.C. (1924). Onderling vergelijkbare boekhouding in de ziekenhuizen. *Het Ziekenhuiswezen*, 15, 123-127.
- Cleyndert, P.C. (1948). Het gebruikmaken van vervangingswaarde en niet van historische uitgaafprijzen van grondstoffen en productiemiddelen bij kostprijsberekeningen. *Het Ziekenhuiswezen*, 21, 262.
- Cleyndert, P.C. (1955). Omzetbelasting in Ziekenhuizen. *Het Ziekenhuiswezen*, 28, 179-180.
- Cleyndert, P.C. (1957). Vrijstelling van omzetbelasting. *Het Ziekenhuiswezen*, 30, 2.
- College voor ziekenhuisvoorzieningen (s.a. [1979]). *Inventarisatie 1978 psychiatrische inrichtingen in Nederland*. Utrecht: College voor ziekenhuisvoorzieningen.
- Companje, K.P. (1997). Over artsen en verzekeraars. *Een historische studie naar de factoren, die de relatie ziekenfondsen – artsen vanaf 1827 op landelijk en regionaal niveau hebben beïnvloed*. Academisch proefschrift Universiteit Utrecht. Twello: Van Trigt Uitgeverij.
- Companje, K.P. (2001). *Convergerende belangen. Belangenbehartiging van de zorgverzekeraars in historisch perspectief 1900-2001*. Zeist: Zorgverzekeraars Nederland i.s.m. Stichting Historie Ziekenfondswezen.
- Cox, W.H. (1910). Nog eens de kosten onzer krankzinnigenverpleging. *Psychiatrische en neurologische bladen*, 14, 230-244.
- Cox, W.H. (1915). Psychiatrie contra Wet. Rede gehouden in de Algemeene Vergadering van de Vereeniging voor Psychiatrie en Neurologie op 24 Juni 1915 te den Dolder. *Psychiatrische en neurologische bladen*, 19, 467-483.
- Cox, W.H. (1917). Idealen in de Krankzinnigenverzorging, mede in verband met het Instituut Schuurmans Stekhoven. *Psychiatrische en neurologische bladen*, 21, 53-70.
- Cox, W.H. (1918). Een rapport en een nieuwe vereeniging. *Nederlandsch tijdschrift voor geneeskunde*, 62, IIB, 1818-1823.
- Cox, W.H. et al. (1892). Rapport in zake de eischen die bij de oprichting van een krankzinnigengesticht aanbeveling verdienen. *Psychiatrische bladen*, 10, 219-231.
- Crenner, Christopher (2001). Organisational reform and professional dissent in the careers of Richard Cabot and Ernest Amory Codman, 1900-1920. *Journal of the history of medicine*, 56, 211-237.
- Dam, J.C. van et al. (1955). *Honderd jaren Armenwet 1854-1954. Maatschappelijke zorg in historisch perspectief*. Alphen aan den Rijn: Samsom.
- Dam, W.L. van (1947). Sectie B: Voorzorg, zorg en nazorg van geesteszieken. *Maandblad voor geestelijke volksgezondheid*, 2, 206-214.
- Dankers Joost en Linden, Jos van der (1996). *Van regenten en patiënten. De geschiedenis van de Willem Arntsz Stichting: Huis en Hoeve, Van der Hoeven Kliniek en Dennendal*. Amsterdam, Meppel: Boom.
- Danner, Helga (1997). Een provinciale zorg (1884-1940). In: Vijselaar, J., (red.). *Gesticht in de duinen. De geschiedenis van de provinciale psychiatrische ziekenhuizen van Noord-Holland van 1849-1994* (pp. 74-90). Hilversum: Verloren.
- Dekker, W. (1987). *Bereidheid tot verandering. Commissie Structuur en Financiering Gezondheidszorg*. 's-Gravenhage: DOP.
- Deventer szn., J. van ([1893-1904]). *Verslag betreffende het gesticht Meerenberg over het jaar [1892-1903] ingezonden door den Eersten Geneesheer-Directeur aan de Commissie van Toezicht over genoemd Gesticht door J. van Deventer S.zn. Eerste Geneesheer-Directeur*. [Haarlem]: [Joh. Enschedé en Zonen].
- Deventer, J. van, Ruijsch, W.P. en Tellegen, A.O.L. (1890) De verbetering van het verple-

- gend personeel in de Nederlandsche krankzinnigengestichten. *Psychiatrische bladen*, 8, 222-236.
- Dijk, J.J.C. van en Doorninck, A., Verslag der Vereeniging van Krankzinnigengestichten in Nederland, gevestigd te Utrecht, over het jaar 1920. *Het Ziekenhuis*, 12, 135-136.
- Diks, John (1982). Arbeidsproductiviteit en kostprijs in de ambulante geestelijke gezondheidszorg (3). Reactie op artikelen van A.A.J.M. Beenackers (MGV 5/81 en 1/82) en C.P.T. Post (MGV 4/82). *Maandblad Geestelijke Volksgezondheidszorg*, 37, 540-541.
- Doff, J. (1959). De psychische en somatische aspecten van een psychiatrische inrichting. Psychische aspecten. *Het Ziekenhuiswezen*, 32, 243-246.
- Dolk, J.E. (1956). De functionele verhouding tussen de psychiatrische afdeling van een algemeen ziekenhuis, een psychiatrische kliniek en de psychiatrische inrichting. *Het Ziekenhuiswezen*, 29, 200-209.
- Dolman, D. (1964). *Subsidies en gezondheidszorg. Een onderzoek naar financieringsstructuren*. Leiden: Stenfert Kroese.
- Dort-Clements, M. van (1988). *Weerspiegeling van toen. 60 jaar Sancta Maria*. S.I. [Noordwijk]: Psychiatrisch Ziekenhuis Sancta Maria.
- Drift, H. van der (s.a. [1953]). Arbeidstherapie en heropvoedingsgedachten. In: VCV. *Acht en zestigste jaarverslag der Vereeniging tot Christelijke verzorging van geestes- en zenuwzieken 1951* (pp. 12-34). 's-Gravenhage: VCV.
- Duffhues, Ton, Felling, Albert en Roes, Jan (1985). *Bewegende patronen. Een analyse van het landelijk netwerk van katholieke organisaties en bestuurders 1945-1980*. Baarn: AMBO.
- Dussen, J.A.H.J. van der (1959). Intrekking Financieringsregeling verpleeg- en behandelingsinrichtingen. *Het Ziekenhuiswezen*, 32, 63-64.
- Eck, L.A.J.M. van (1973). De inrichting op het Procustesbed. *Maandblad Geestelijke Volksgezondheid*, 28, 493-495.
- Economisch Instituut voor het Katholieke Ziekenhuiswezen (EIKZ)[1966-1968], *Financiële statistiek inrichtingen. Periode 1 januari-30 juni [1965-1967]*. 's-Gravenhage: EIKZ.
- Eijt, José (1995). *Religieuze vrouwen: bruid, moeder, zuster. Geschiedenis van twee Nederlandse zustercongregaties, 1820-1940*. Nijmegen: Katholiek Studiecentrum, Hilversum: Verloren.
- Elbers, C.H. (1957). *Reservering in het particuliere bedrijfsleven en bij overheidsbedrijven*. Bedrijfseconomische monografieën XXIII. Leiden: H.E. Stenfert Kroese N.V.
- Engelhard, C.F. (1946). Rapport over de opleiding en de positie van verplegenden in de gestichten en psychiatrische inrichtingen. *Het Ziekenhuiswezen*, 19, 63-68.
- Erp, Leo van (1982). Arbeidsproductiviteit en kostprijs in de ambulante geestelijke gezondheidszorg (9). Reactie op artikelen van A.A.J.M. Beenackers (MGV 5/81 en 1/82) en C.P.T. Post (MGV 4/82). *Maandblad Geestelijke Volksgezondheidszorg*, 37, 1337-1341.
- Esch, P. van der (1975). *Geschiedenis van het Staatstoezicht op Krankzinnigen*. Deel I. Leidschendam: Ministerie van Volksgezondheid en Milieuhygiëne.
- Esch, P. van der (1980). *Geschiedenis van het Staatstoezicht op Krankzinnigen*. Deel III. Leidschendam: Ministerie van Volksgezondheid en Milieuhygiëne.
- Feith, C.J., Ramaer, J.M. en Hubrecht, P.F. (1873). *Verslag betreffende eenige krankzinnigengestichten in Frankrijk en daaraan verbonden landbouwbedrijf der verpleegden*. Den Haag: s.n..
- Festen, H. (1971). *Interimadvies inzake de financiering van de maatschappelijke gezondheidszorg*. Advies op 18 december 1970 uitgebracht door de Centrale Raad voor de Volksgezondheid aan Zijne Excellentie de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Volksgezondheid. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij
- Festen, H. (1984). De geschiedenis van het ontstaan van het Centraal Orgaan Ziekenhuis-tarieven. In: Wolff, L. J. de (red.), *De prijs voor gezondheid. Het Centraal Orgaan Ziekenhuis-tarieven 1965-1982* (pp. 13-45). Baarn: AMBO.

- Festen, H. (1985). *Spanningen in de gezondheidszorg. 25-jaar Centrale Raad voor de Volksgezondheid*. Zoetermeer: Nationale Raad voor de Volksgezondheid.
- Festen, H. en Wolf, J.P.M. van der (1977). *Advies inzake het Wetsontwerp Tarieven Gezondheidszorg*. 's-Gravenhage: Centrale Raad voor de Volksgezondheid, Staatsuitgeverij.
- Foucault, M. (1961). *Folie et déraison. Histoire de la folie à l'âge classique. Civilisations d'hier et d'aujourd'hui*. Parijs: Gallimard.
- Foucault, M. (1975). *Geschiedenis van de waanzin in de zeventiende en achttiende eeuw*. Vert. van C.P. Heering-Moorman. Meppel: Boom.
- Foudraïne, J. (1973) *Wie is van hout? Een gang door de psychiatrie*. 25^e druk. Bilthoven: AMBO.
- Franchimont, Miranda en Klippe, Hanneke van de (1994). *Op de drempel van de BOPZ. De interne rechtspositie van psychiatrische patiënten vóór de invoering van de Wet BOPZ*. NcGv-reeks 94-10. Utrecht: NcGv.
- Freeman, Hugh (2005). Psychiatry and the state in Britain. In: Gijswijt-Hofstra, Marijke et al (red.). *Psychiatric cultures compared. Psychiatry and mental health care in the twentieth century* (pp. 116-140). Amsterdam: AUP.
- Gaay Fortman, W.F. (1986). In memoriam Arie Adriaan van Rhijn 23 oktober 1892 – 11 februari 1986. *Sociaal maandblad arbeid*, 41, 673-674.
- Garretsen, H.F.L. en Raat, H. (1989). *Gezondheidszorg in de vier grote steden*. WRR Voorstudies en achtergronden. 's-Gravenhage: SDU.
- Geneeskundige (Hoofd-)inspectie voor de Geestelijke Volksgezondheid (1977). *Overzicht van de gegevens met betrekking tot de algemene psychiatrische ziekenhuizen 1975, psychiatrische universiteits- klinieken 1974 en 1975, klinieken voor verslavingsziekten 1974 en 1975, inrichtingen voor psychisch gestoorde delinquenten 1974 en 1975*. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij.
- Geneeskundige Inspectie voor de Geestelijke Volksgezondheid (1985). *Jaarverslag 1984 Geneeskundige Inspectie voor de Geestelijke volksgezondheid*. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij.
- Geneeskundige vereniging tot bevordering van het ziekenhuiswezen Landelijke specialisten vereniging (1976). *Intercollegiale toetsing in algemene ziekenhuizen. Rapport van een commissie*. Utrecht: LSV.
- Gersons, B.P.R. (1983). Op weg naar de RIGG. Het gedwongen samengaan van overheid en geestelijke gezondheidszorg (2). *Maandblad Geestelijke Volksgezondheid*, 38, 382-386.
- Gerwen, Jacques van (2000a). *De ontluikende verzorgingsstaat: overheid, vakbonden, werkgevers, ziekenfondsen en verzekeringsmaatschappijen 1890-1945*. Zoeken naar zekerheid. Risico's, preventie, verzekeringen en andere zekerheidsregelingen in Nederland 1500-2000. Deel III. Den Haag: Verbond van Verzekeraars, Amsterdam: NEHA.
- Gerwen, Jacques van (2000b). *De welvaartsstaat: volksverzekeringen, verzekeringsconcerns, financiële dienstverleners en institutionele beleggers 1945-2000*. Zoeken naar zekerheid. Risico's, preventie, verzekeringen en andere zekerheidsregelingen in Nederland 1500-2000. Deel IV. Den Haag: Verbond van Verzekeraars, Amsterdam: NEHA.
- Gerwen, Jacques van en Leeuwen, Marco van (samenst.) (1998). *Studies over zekerheidsarrangementen. Risico's, risicobestrijding en verzekeringen in Nederland vanaf de Middeleeuwen*. Den Haag: Verbond van Verzekeraars, Amsterdam: NEHA.
- GGZ Nederland en Prismant (1998-2000). *Financiële statistiek. Psychiatrische ziekenhuizen. Landelijke tabellen*. Utrecht: Prismant
- GGZ Nederland (2003). *Kerncijfers uit de ggz 2000-2002*. Utrecht: GGZ Nederland.
- Gijn, M. van (1977). Beperkt advies van de Centrale Raad over wetsontwerp voorzieningen gezondheidszorg. *Het Ziekenhuis*, 7, 320-324.
- Gijswijt-Hofstra, Marijke (2005). Within and outside the walls of the asylum. Caring for the Dutch mentally ill, 1884-2000. In: Gijswijt-Hofstra, Marijke et al (red.). *Psychiatric*

- cultures compared. Psychiatry and mental health care in the twentieth century* (pp. 35-72). Amsterdam: AUP.
- Gijswijt-Hofstra, Marijke en Oosterhuis, Harry (2001). *Psychiatrische geschiedenissen, Bijdragen en Mededelingen betreffende de Geschiedenis der Nederlanden*, 116, 2, 162-197
- Godefroi, L.S. (1963). *Het ziekenfondswezen in Nederland. Ontwikkeling en perspectieven*. Geschriften van de Prof. Mr. B.M. Teldersstichting 10. Den Haag: Martinus Nijhoff.
- Goei, Leonie de (2001). *De psychohygiënist. Psychiatrie, cultuurkritiek en de beweging voor geestelijke volksgezondheid in Nederland 1924-1970*. Nijmegen: SUN.
- Gooijer, W.J. de (1979). Voorwoord. In: Diamant, J.J. et al. (red.). *Psychiatrisch centrum in beweging. Discussiebijdragen vanuit St Willibrord te Heiloo*. Deel 3 (pp. 5-6). Lochem : De Tijdstroom.
- Gooijer, W.J. de (1988). *Ziekenhuismanagement als afstemmings- en sturingsprobleem. Historie en perspectief*. Assen, Maastricht: Van Gorcum.
- Graaf, Leo de (2007). De zorg voor behoeftige krankzinnigen in Tiel, 1900-1940. In: Vijsselaar, Joost, et al. *Van streek. 100 jaar geestelijke gezondheidszorg in Zuid-West Gelderland* (pp. 43-73). Utrecht: Uitgeverij Matrijs.
- Grewel, Fr. (1934). Eenige beschouwingen over gestichten. *Psychiatrische en neurologische bladen*, 38, 927-942.
- Griffiths, R.T. en Zanden, J.L. van (1989). Herstel en wederopbouw. In: Zanden, J.L. van en Griffiths, R.T. (red.) *Economische geschiedenis van Nederland in de 20^e eeuw. Van een veelzijdige volkshuishouding met een omvangrijk koloniaal bezit naar een 'klein land' binnen Europa* (pp. 184-209). Utrecht: Aula / Het Spectrum.
- Grinten, T. van der (1976). Ambulante geestelijke gezondheidszorg en AWBZ. Een poging tot een overzicht, *Maandblad Geestelijke Volksgezondheid*, 31, 578-595.
- Grinten, T.E.D. van der (1987a). *De vorming van de ambulante geestelijke gezondheidszorg. Achtergrondstudie 1940-1952*. Utrecht: NcGv.
- Grinten, T.E.D. van der (1987b). *De vorming van de ambulante geestelijke gezondheidszorg. Een historisch beleidsonderzoek*. Baarn: AMBO.
- Grinten, T.E.D. van der (1989). Gemeentelijke geestelijke gezondheidszorg. Een historische schets. *Medisch Contact*, 44, 637-642.
- Grinten, Tom van der en Kasdorp, Jan (1999). *25 jaar sturing in de gezondheidszorg. Van verstatelijking naar ondernemerschap. Een uitgave ter gelegenheid van 25 jaar Sociaal en Cultureel Planbureau*. Den Haag: SCP.
- Groot, G.R.J. de (1998). *Tarieven in de gezondheidszorg*. Academisch proefschrift Universiteit Utrecht. Deventer: Kluwer.
- Groot, L.M.J. (1964) *De actualiteit van afschrijvingstheorieën voor het ziekenhuiswezen*. S.l.: s.n.
- Groot, L.M.J. (1965). *Kostprijsberekeningen in ziekenhuizen. Het Ziekenhuiswezen*, 38, 307-310.
- Groot, L.M.J. (1984). Nieuwe tendensen in kostenbeoordeling en financiering van intramurale instellingen voor gezondheid. In: Wolff, L.J. de (red.). *De prijs voor gezondheid. Het Centraal Orgaan Ziekenhuistarieven 1965-1982* (pp. 83-110). Baarn: AMBO.
- Grünwald, C.A. (1987). *Beheersing van de gezondheidszorg*. S.l.: s.u. Proefschrift Rijksuniversiteit Utrecht.
- Haan, Ido de en Kennedy, James (2005). Progress, patients, professionals and the psyche. Comments on cultures of psychiatry and mental health care in the twentieth century. In: Gijswijt-Hofstra, Marijke et al (red.). *Psychiatric cultures compared. Psychiatry and mental health care in the twentieth century* (pp. 424-437). Amsterdam: AUP.
- Haas van Dorsser, S.C. de (1940). *Richtlijnen voor onderhoudsplicht en verhaal. Verslag van de commissie, ingesteld voor het ontwerpen van algemeene richtlijnen voor de toepassing van den onderhoudsplicht in het algemeen en van het verhaal in het bijzonder, met door haar voor dit doel ontworpen en aanbevolen normen*. Vuga-uitgave no. 5. Zwolle :

Tijl.

Haas van Dorsser, S.C. de (s.a. [1947]). *Normen voor onderhoudsplicht en verhaal van verleende onderstand krachtens de Armenwet. Samengesteld door een commissie uit de Vereniging van Leiders van Openbare Diensten en Instellingen voor Sociale Zorg*. Vuga-uitgave no. 6. Zwolle : Tijl.

Hacke, A.H.W. (1952). Geneeskundige verzorging van verpleicht verzekerden in psychiatrische inrichtingen. *Het Ziekenhuiswezen*, 25, 308.

Haen, F. de (1982). *GGZ in getallen 1980. Patiënten/cliënten, mankracht, capaciteit en kosten in de geestelijke gezondheidszorg : spreiding van voorzieningen*. Utrecht: NcGv.

Haen, F. de (1984). *GGZ in getallen 1982. Patiënten/cliënten, mankracht, capaciteit, kosten en spreiding van voorzieningen in de geestelijke gezondheidszorg*. Utrecht: NcGv.

Haen, F. de (1988). *Verschildend verdeeld. Een vergelijking van de kosten per patiëntencategorie tussen psychiatrische ziekenhuizen*. Utrecht: Nationaal Ziekenhuis Instituut.

Haen, F. de en Lieshout, P. van (1985). *GGZ in getallen 1983. Patiënten/cliënten, mankracht, capaciteit, kosten en spreiding van voorzieningen in de geestelijke gezondheidszorg*. Utrecht: NcGv.

Haen, F. de en Ypema, E. (1984). AGGZ-hulp: verdelen naar behoefte? (2). *Maandblad Geestelijke Volksgezondheid*, 39, 687-692.

Ham, P.J. van der (1981). Regionalisering is niet hetzelfde als regionalisatie. *Het Ziekenhuis*, 11, 1076-1081.

Hannessen, H.J. en Sliedrecht, A. (1984). Het COZ in de praktijk. In : Wolff, L.J. de (red.), *De prijs voor gezondheid. Het Centraal Orgaan Ziekenhuistarieven 1965-1982* (pp. 279-305). Baarn: AMBO.

Harteloh, P.P. (2000). *De betekenis van het begrip kwaliteit in de gezondheidszorg. Van intuïtie naar rationele reconstructie*. Academisch proefschrift Erasmus Universiteit Rotterdam: s.n.

Harteloh, P.P.M. (2003). The meaning of Quality in health care. A conceptual analysis. *Health care analysis*, 11, 3, 259-267.

Harteloh, P.P.M. en Casparie, A.F. (1991). *Kwaliteit van zorg. Van een zorginhoudelijke benadering naar een bedrijfskundige aanpak*. 's-Gravenhage: VUGA, Utrecht : De Tijdstroom.

Have, M. ten et al ([1995-1998]), *Jaarboek geestelijke gezondheidszorg [1995-1998]. De GGZ in getallen*. Utrecht: De Tijdstroom, NcGv, Nzi.

Have, O. ten (1973). *De geschiedenis van het boekhouden*. Wassenaar: Delwel.

Havermans, F.M. en Schmidt, F.J. (1946). Het Belgische 'Fonds Commun' of 'Gemeen Fonds'. *Maandblad voor de Geestelijke Volksgezondheid*, 1, 237-243.

Heide, H. ter (1984). Ervaringen met het COZ als orderingsmodel. In: Wolff, L.J. de (red.). *De prijs voor gezondheid. Het Centraal Orgaan Ziekenhuistarieven 1965-1982* (pp. 47-64). Baarn: AMBO.

Heijden, Hans van der (1982). Arbeidsproductiviteit en kostprijs in de ambulante geestelijke gezondheidszorg (6). Reactie op artikelen van A.A.J.M. Beenackers (MGV 5/81 en 1/82) en C.P.T. Post (MGV 4/82). *Maandblad Geestelijke Volksgezondheidszorg*, 37, 814-816.

Hendriks, J.P.M. (1974a). *Nota betreffende de geestelijke gezondheidszorg*. Tweede kamer, zitting 1973-1974, 11059. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij.

Hendriks, J.P.M. (1974b). *Structuurnota gezondheidszorg*. Tweede Kamer, zitting 1973-1974, 13012. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij.

Hes, L. (1925). Geachte Hoofdredactie, *Administratie en economie in de ziekenhuizen*, 3, 167 (het betreft een overdruk uit *Het Volk*).

Hes, L. (1927). De administrateur in het ziekenhuis. ('n Praatje over zijn bevoegdheid, plaats en arbeidsveld). *Administratie en economie in de ziekenhuizen*, 5, 123-125.

Hes, L. (1928). De vergoeding wegens niet-bezette contractplaatsen, *Het Ziekenhuiswezen*,

1, 88-92.

Hes, L. (1932). Kostprijvergelijking, bezuiniging en de overheid, *Het Ziekenhuiswezen*, 5, 413-414.

Heyermans, L. et al. (1930). *Rapport der Commissie van onderzoek in zake de verpleging en verzorging van zenuwzieken, krankzinnigen en maatschappelijk ongeschikten vanwege de gemeente Amsterdam*. Amsterdam: s.n.

Hiddema, F (1979). De macht van de inrichtingen. De verhouding tussen de psychiatrische ziekenhuizen en sociaal psychiatrische diensten. *Maandblad voor Geestelijke Volksgezondheid*, 34, 227-231.

Hilfman, M.M. (1953). De werkzaamheden van het Praeventiefonds in 1951. *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde*, 97, 109-110.

Hoeven, H.C. van der (1989). *Ziekenfondsen en de Duitse bezetting. De werkelijkheid over het Ziekenfondsenbesluit 1941*. Lelystad, Den Haag: Koninklijke Vermonde, Ziekenfonds AZIVO.

Hoeven, H.C. van der en Hoeven, E.W. van der (1993). *Om welzijn of winst. 100 jaar ziekenfondsen en sociale zekerheid*. Deventer: Kluwer.

Hoitsema, C. (1927). Het financieele gedeelte der ziekenhuis-verslagen, *Het Ziekenhuiswezen*, 18, 63-65.

Holland, J.A.S. en Vaal, J.M. de (1955). Omzetbelasting. *Het Ziekenhuiswezen*, 28, 184-185.

Holland, J.A.S. en Vaal, J.M. de (1956). Discussie n.a.v. de inleiding van dr. J.E. Dolk, en de daarop betrekking hebbende co-referaten. *Het Ziekenhuiswezen*, 29, 214-215.

Hoogvliet, W. (1860). *Beschouwingen over het plan tot oprigting van een Nederlandsch Genootschap tot ondersteuning van behoeftige krankzinnigen en van herstelden die uit een gesticht ontslagen doch onverzorgd zijn*. Leiden: Sythoff.

Horn, Sineke ten (1979). Voorzorg, nazorg, geen zorg. De samenwerking tussen de ambulante- en klinische GGZ. *Maandblad Geestelijke Volksgezondheid*, 34, 669-678.

Horn, Sineke ten (1982). *Nazorg geeft kopzorg. Een onderzoek met een register voor de geestelijke volksgezondheid*. Academisch proefschrift Rijksuniversiteit Groningen. Groningen: RUG.

Horst, P. (1915). Een centraal inkoopbureau voor ziekenhuizen en gestichten in Nederland. *Het ziekenhuis*, 6, 74.

Horst, R. (1979) Een mislukt overleg. De verhouding tussen psychiatrische ziekenhuizen en sociaal psychiatrische diensten (1). *Maandblad voor Geestelijke Volksgezondheid*, 34, 221-226.

Houwaart, E.S. (1991). *De hygiënisten. Artsen, staat & volksgezondheid in Nederland 1840-1890*. Groningen: Historische Uitgeverij.

Hueting, E. (1995). *Dossier HLO. Herstructurering van het landelijk welzijnswerk 1974-1989* Zutphen: Walburg Pers.

Huisman, Frank (2005). From exploration to synthesis. Making new sense of psychiatry and mental health care in the twentieth century. In: Gijswijt-Hofstra, Marijke et al (red.). *Psychiatric cultures compared. Psychiatry and mental health care in the twentieth century* (pp. 405-423). Amsterdam: AUP.

Humbert, L.B. (1993). *Zicht op toezicht. Een institutioneel onderzoek naar het Staatstoezicht op de Volksgezondheid, 1940-1990*. 's-Gravenhage: CDA/DIV Ministerie van WVC & Rijksarchiefdienst/PIVOT Ministerie van WVC.

Hut, L.J. (1957). *Statistiek Willem Arntsz Stichting 1844-1927*. Utrecht: s.n. [WA Stichting].

Inspecteurs voor het Staatstoezicht op krankzinnigengestichten (1852). *Verslag over den staat der gestichten voor krankzinnigen en toelichtende opmerkingen nopens daarbij gevoegde statistieke tabellen betreffende de bevolking in dezelve over de jaren 1849 en 1850, aan Zijne Excellentie den Heer Minister van Binnenlandsche Zaken, ingediend door*

de inspecteurs dier gestichten. 's-Gravenhage: Algemeene Landsdrukkerij.

Inspecteurs [voor het Staatstoezicht op krankzinnigengestichten] (1865). *Verslag over den staat der gestichten voor krankzinnigen in de jaren 1860, 1861, 1862 en 1863 aan den Minister van Binnenlandsche Zaken ingediend door de inspecteurs dier gestichten.* 's-Gravenhage: Van Weelden en Mingelen.

Inspecteurs [voor het Staatstoezicht op krankzinnigengestichten] (1878). *Verslag over den staat der gestichten voor krankzinnigen in de jaren 1869, 1870, 1871, 1872, 1873 en 1874 aan den Minister van Binnenlandsche Zaken ingediend door de inspecteurs dier gestichten. Met een atlas metplattegronden van de gestichten.* 's-Gravenhage: Van Weelden en Mingelen.

Inspecteurs voor het Staatstoezicht op de krankzinnigen en de krankzinnigengestichten in Nederland (1890). *Verslag over den staat der gestichten voor krankzinnigen in de jaren 1878, 1879, 1880 en 1881 aan den Minister van Binnenlandsche Zaken opgemaakt door de inspecteurs voor het Staatstoezicht op de krankzinnigen en de krankzinnigengestichten in Nederland.* 's-Gravenhage: Van Weelden en Mingelen.

Inspecteurs voor het Staatstoezicht op de krankzinnigen en de krankzinnigengestichten in Nederland (1891). *Verslag over den staat der gestichten voor krankzinnigen in de jaren 1882, 1883, en 1884 aan den Minister van Binnenlandsche Zaken opgemaakt door de inspecteurs voor het Staatstoezicht op de krankzinnigen en de krankzinnigengestichten in Nederland.* 's-Gravenhage: Van Weelden en Mingelen.

Inspecteurs voor het Staatstoezicht op de krankzinnigen en de krankzinnigengestichten in Nederland (1892). *Verslag van het staatstoezicht op krankzinnigen en krankzinnigengestichten en over den staat dier gestichten in de jaren 1885, 1886 en 1887, aan den Minister van Binnenlandsche Zaken opgemaakt door de inspecteurs voor het Staatstoezicht op de krankzinnigen en de krankzinnigengestichten in Nederland.* 's-Gravenhage: Van Weelden en Mingelen.

Inspecteurs voor het Staatstoezicht op de krankzinnigen en de krankzinnigengestichten in Nederland (1893). *Verslag van het staatstoezicht op krankzinnigen en krankzinnigengestichten en over den staat dier gestichten in de jaren 1888, 1889 en 1889, aan den Minister van Binnenlandsche Zaken opgemaakt door de inspecteurs voor het Staatstoezicht op de krankzinnigen en de krankzinnigengestichten in Nederland.* 's-Gravenhage: Van Weelden en Mingelen.

Inspecteurs voor het Staatstoezicht op de krankzinnigen en de krankzinnigengestichten in Nederland (1895). *Verslag van het staatstoezicht op krankzinnigen en krankzinnigengestichten en over den staat dier gestichten in de jaren 1891, 1892 en 1893, aan den Minister van Binnenlandsche Zaken opgemaakt door de inspecteurs voor het Staatstoezicht op de krankzinnigen en de krankzinnigengestichten in Nederland.* 's-Gravenhage: Van Weelden en Mingelen.

Inspecteurs voor het Staatstoezicht op de krankzinnigen en de krankzinnigengestichten in Nederland (1897). *Verslag van het staatstoezicht op krankzinnigen en krankzinnigengestichten en over den staat dier gestichten in de jaren 1894, 1895 en 1896, aan den Minister van Binnenlandsche Zaken opgemaakt door de inspecteurs voor het Staatstoezicht op de krankzinnigen en de krankzinnigengestichten in Nederland.* 's-Gravenhage: Van Weelden en Mingelen.

Inspecteurs van het Staatstoezicht op de krankzinnigen en de krankzinnigengestichten in Nederland (1901). *18^e verslag van het Staatstoezicht op krankzinnigen en krankzinnigengestichten en over den staat dier gestichten in de jaren 1897, 1898 en 1899, aan den Minister van Binnenlandsche Zaken aangeboden.* 's-Gravenhage: Gebr. Belinfante.

Inspecteurs van het Staatstoezicht op krankzinnigen en krankzinnigengestichten in Nederland (1907). *19^e verslag van het Staatstoezicht op krankzinnigen en krankzinnigengestichten en over de staat dier gestichten in de jaren 1900, 1901 en 1902, aan den Minister van Binnenlandsche Zaken aangeboden.* 's-Gravenhage: Gebr. Belinfante.

Inspecteurs van het Staatstoezicht op krankzinnigen en krankzinnigengestichten in Nederland (1912). *20^{ste} verslag van het Staatstoezicht op krankzinnigen en krankzinnigengestichten en over de staat dier gestichten in de jaren 1903, 1904, 1905, 1906, 1907 en 1908, aan den Minister van Binnenlandsche Zaken.* 's-Gravenhage: Algemeene Landsdrukkerij.

Inspecteurs voor het Staatstoezicht op de Krankzinnigen en de Krankzinnigengestichten in Nederland (1913). *21^{ste} Verslag van het Staatstoezicht op krankzinnigen en krankzinnigengestichten en over den staat dier gestichten in de jaren 1909, 1910 en 1911, aan den Minister van Binnenlandsche Zaken aangeboden door de inspecteurs voor het Staatstoezicht op de krankzinnigen en de krankzinnigengestichten in Nederland.* 's-Gravenhage: Algemeene Landsdrukkerij.

Inspecteurs voor het Staatstoezicht op krankzinnigen en krankzinnigengestichten in Nederland (1914a). *22^{ste} Verslag van het Staatstoezicht op krankzinnigen en krankzinnigengestichten en over den staat dier gestichten in het jaar 1912, den Minister van Binnenlandsche Zaken aangeboden door de inspecteurs voor het Staatstoezicht op de krankzinnigen en de krankzinnigengestichten in Nederland.* 's-Gravenhage: Algemeene Landsdrukkerij.

Inspecteurs voor het Staatstoezicht op krankzinnigen en krankzinnigengestichten in Nederland (1914b). *23^{ste} Verslag van het Staatstoezicht op krankzinnigen en krankzinnigengestichten over het jaar 1913, den Minister van Binnenlandsche Zaken aangeboden.* 's-Gravenhage: Algemeene Landsdrukkerij.

Inspecteurs voor het Staatstoezicht op krankzinnigen en krankzinnigengestichten in Nederland (1916). *24^{ste} Verslag van het Staatstoezicht op krankzinnigen en krankzinnigengestichten over het jaar 1914, den Minister van Binnenlandsche Zaken aangeboden.* 's-Gravenhage: Algemeene Landsdrukkerij.

Inspectie, de (1930). *Verslag van het Staatstoezicht op krankzinnigen en krankzinnigengestichten over de jaren 1915-1929.* 's-Gravenhage: Algemeene Landsdrukkerij.

Inspectie, de (1932). *Verslag van het Staatstoezicht op krankzinnigen en krankzinnigengestichten over het jaar 1930.* 's-Gravenhage: Algemeene Landsdrukkerij.

Inspectie, de (1933). *Verslag van het Staatstoezicht op krankzinnigen en krankzinnigengestichten over het jaar 1931.* 's-Gravenhage: Algemeene Landsdrukkerij.

Inspectie, de (1938). *Verslag van het Staatstoezicht op krankzinnigen en krankzinnigengestichten over de jaren 1932-1936.* 's-Gravenhage: Algemeene Landsdrukkerij.

Instituut voor Ziekenhuiseconomie van de Stichting het Nederlandse Ziekenhuiswezen (s.a. [1965-1967]), *Kostende prijs der verpleging [1963 en 1964, 1965, 1966]. Bedrijfsvergelijkend overzicht van kosten per verpleegdag voor 21 psychiatrische inrichtingen aangesloten bij het Instituut voor Ziekenhuiseconomie.* 's-Gravenhage: s.n.

Jacobi, J.W. (1913). De kosten onzer krankzinnigenverpleging. *Psychiatrische en neurologische bladen*, 17, 285-298.

Jacobs, C. en Bijl, R. ([1991-1992]). *GGZ in getallen [1991-1992]. Kwantitatief overzicht van de geestelijke gezondheidszorg: instellingen, zorgcircuits, trends 1980-2000.* Utrecht: NcGv, NZi.

Jacobs, C. en Ketting, E. (1989). *GGZ in getallen 1989. Kwantitatieve ontwikkelingen in de geestelijke gezondheidszorg.* Utrecht: NcGv.

Jacobs, C. en Ketting, E. (1990). *GGZ in getallen 1990. Een integraal kwantitatief overzicht van de geestelijke gezondheidszorg: instellingen, zorgcircuits, regio's.* Utrecht: NcGv.

Jacobs, C. et al (1993). *Jaarboek GGZ 1993. De geestelijke gezondheidszorg in getallen.* Utrecht: 1993.

Jacobs, D. (1966). De plaats van het klinisch instituut in de geestelijke gezondheidszorg, mede in verband met eventuele regionale structuur. *Het Ziekenhuiswezen*, 39, 280-285.

Jacobs, D. (1976). *Advies inzake de intra- en semimurale voorzieningen voor psychiatrische patiënten.* Centrale Raad voor de Volksgezondheid. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij.

Janssen van Raay, H.C., Ruysch, W.P. en Winkler, C. (1900). *Rapport der commissie*

- belast met voorbereidende studie over de verpleging der armlastige krankzinnigen in de provincie Noord-Holland, beantwoordende de twee eerste haar door Gedeputeerde Staten dier provincie voorgelegde vragen.* S.l.: s.n.
- Janssen van Raay, H.C., Ruysch, W.P. en Winkler, C. (1901). *Rapport der commissie belast met voorbereidende studie over de verpleging der armlastige krankzinnigen in de provincie Noord-Holland, beantwoordende de 3e, 4e en 5e, haar door Gedeputeerde Staten dier provincie voorgelegde vragen.* S.l.: s.n.
- Janssen, A.J.J. (1934). In memoriam Henricus Johannes Lubberman. *Psychiatrische en neurologische bladen*, 38, 786.
- Janssen, J.W. (1964). Financiering van ziekenhuisbouw in Nederland. *Ons Ziekenhuis*, 26, 375-383.
- Janssens, G. (1935). Inleiding over gezinsverpleging. *Psychiatrische en Neurologische Bladen*, 39, 418-436.
- Jelgersma, H.C. (1939). Financiële gegevens en beschouwingen over de verzorging van geesteszieken door de gemeente Leiden. *Het Ziekenhuiswezen*, 12, 97-102.
- Jeunissen, P.P.T. en Putters, K. (2001). Ordeningen in de Nederlandse gezondheidszorg. In: Horn, L., Jeunissen, P.P.T. Putters, K. *Over schotten in care en cure: opvattingen en werkwijzen. Ordeningen in de Nederlandse gezondheidszorg* (pp. 52-132). Zoetermeer: RVZ.
- Jones, Kathleen (1993). *Asylumns and after. A revised history of mental health services. From the early 18th century to the 1990s.* Londen, Atlantic Highlands (N.J.): The Athlone Press.
- Jong, L. de (1988). *Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog. Deel 12. Epiloog, eerste helft.* Leiden: Martinus Nijhoff.
- Jong, L.P. de (1971). De financiering van de gezondheidszorg als bedrijfseconomisch probleem. *Het Ziekenhuis*, 1, 168-177.
- Jong, L.P. de (1977). Wetsontwerp tarieven en voorzieningen gezondheidszorg en het algeen belang. *Het Ziekenhuis*, 7, 352-357.
- Jongmans, J.W.M. (1959) De kortdurende psychotherapie. *Ons Ziekenhuis*, 21, 356-364.
- Jongmans, J.W.M. (1960) De kortdurende psychotherapie. *Ons Ziekenhuis*, 22, 117-119.
- Jongmans, J.W.M. (1963) De kosten van het ziekenhuiswezen in het geheel van de gezondheidszorg. *Ons Ziekenhuis*, 26, 424-427.
- Jongmans, J.W.M. et al. (1964). *Geestelijke gezondheidszorg. Structuur en organisatie.* Utrecht: KNBGG.
- Josephus Jitta, A.C. (1948). Salarisregeling voor verplegenden in particuliere verplegingsinrichtingen. *Het Ziekenhuiswezen*, 21, 19-20.
- Josephus Jitta, A.C. (1948). Salarisregeling voor verplegenden in particuliere verplegingsinrichtingen. *Het Ziekenhuiswezen*, 21, 19-20.
- Juffermans, P. (1982). *Staat en gezondheidszorg in Nederland.* Nijmegen: SUN.
- Kam, A.C. (s.a. [1920]). *Verslag betreffende het Provinciaal Ziekenhuis nabij Santpoort over het jaar 1919. Ingediend aan Gedeputeerde staten door de Commissie van Bestuur van genoemd Ziekenhuis overeenkomstig Art. 9 van het Algemeen Reglement op het Bestuur van de Provinciale Ziekenhuizen nabij Santpoort en Bakkum naar het aldaar en in Art. 21 van het Reglement voor den Inwendigen Dienst genoemde ontwerp van den plaatsvervangenden 1^e Geneesheer-Directeur Dr. A.C. Kam.* Haarlem: Joh. Enschedé en zn.
- Kam, A.C. (s.a. [1921]). *Verslag betreffende het Provinciaal Ziekenhuis nabij Santpoort over het jaar 1920. Ingediend aan Gedeputeerde staten door de Commissie van Bestuur van genoemd Ziekenhuis overeenkomstig Art. 9 van het Algemeen Reglement op het Bestuur van de Provinciale Ziekenhuizen nabij Santpoort en Bakkum naar het aldaar en in Art. 21 van het Reglement voor den Inwendigen Dienst genoemde ontwerp van den plaatsvervangenden 1^e Geneesheer-Directeur Dr. A.C. Kam.* Wormerveer: Meijer's Boek- en Handelsdrukkerij.

- Kam, P. van der (1923). Het boekje 'Kostende prijs der verpleging', *Administratie en economie in de ziekenhuizen 1*, 10, 1-6.
- Kappelhof, A.C.M. (1990). *Tussen aansporen en opsporen. Geschiedenis van 25 jaar Staatstoezicht op de volksgezondheid. 1965-1990*. 's-Gravenhage: SDU uitgeverij.
- Kappelhof, A.C.M. (1992). *Reinier van Arkel 1442-1992. De geschiedenis van het oudste psychiatrische ziekenhuis van Nederland*. 's-Hertogenbosch: P.Z. Reinier van Arkel.
- Kasdorp, J.P., Pannenberg Ch.O. en Wijnberg, B. (1982). Kwaliteitsmeting in de gezondheidszorg. Een signaal van de Harmonisatieraad Welzijnsbeleid, *Medisch Contact*, 37, 1023-1025.
- Kat, J. (1933). Bezuiniging op het krankzinnigenwezen, *Het Ziekenhuiswezen*, 6, 21-33. Overdruk uit *Haagsch Maandblad* november 1932.
- Kat, J. (1946). Een wet op de zorg voor de geestelijke volksgezondheid. *Maandblad voor de Geestelijke Volksgezondheid*, 1, 123-136.
- Katholiek Nationaal Bureau voor de Geestelijke Gezondheidszorg (KNBGG) [1953-1972]. *Verslag van de werkzaamheden [1952-1971]*. Utrecht: Katholiek Bureau voor de Geestelijke Gezondheidszorg.
- Kerkhof, A.H.M. (1994). *Honderd jaar gemeentelijke geneeskundige en gezondheidsdiensten*. Bussum: Coutinho.
- Kerkhoven, A. en Vijselaar, J. (1993). De zorg voor zenuwlijders rond 1900. In: Hutsche-maekers, Giel en Hrackovec, Christoph (ed.). *Heer en heelmesters. Negentig jaar zorg voor zenuwlijders in het Christelijk Sanatorium Zeist* (pp. 27-59). Nijmegen: Sun.
- Ketting, E. (1986). *GGZ in getallen 1984. Patiënten/cliënten, menskracht, capaciteit, kosten en spreiding van voorzieningen in de geestelijke gezondheidszorg*. Utrecht: NcGv.
- Ketting, E. en Jacobs, C. (1988). *GGZ in getallen 1986. Patiënten/cliënten, menskracht, capaciteit, kosten en spreiding van voorzieningen in de geestelijke gezondheidszorg*. Utrecht: NcGv.
- Ketting, E., Jacobs, C. en Bijl, R. (1987). *GGZ in getallen 1985. Patiënten/cliënten, menskracht, capaciteit, kosten en spreiding van voorzieningen in de geestelijke gezondheidszorg*. Utrecht: NcGv.
- Kievit, C. de et al. (1952) Rapport inzake afschrijvingen. *Het Ziekenhuiswezen* 25, 242-246.
- Kleffens, P. van (1959). *Het Provinciaal Ziekenhuis Duin en Bosch te Bakkum. Gedenkschrift ter gelegenheid van het vijftigjarig bestaan*. S.l.: s.n.
- Kleijn, Koen, Smit, Jos en Thunnissen, Claudia (1999). *Nederlandse bouwkunst. Een geschiedenis van tien eeuwen architectuur*. Derde herz. druk. Alphen aan den Rijn: Atrium.
- Klein, P. (1981). Wegen naar economisch herstel 1945-1950. In: Klein, P.W. en Plaat, G.N. van der. *Herreizend Nederland. Opstellen over Nederland in de periode 1945-1950* (pp. 85-101). 's-Gravenhage: Martinus Nijhoff.
- Kloek, J. et al. (1958). Geestelijke gezondheidszorg, subsidiëring door overheidslichamen en medisch ambtsgeheim. *Maandblad voor geestelijke volksgezondheid*, 13, 24-31.
- Kolk, J. van der (1916). Over bedbehandeling in de krankzinnigengestichten. Voordracht gehouden in de N.V. voor P. en N. op 14 Oct. 1916 in Endegeest. *Psychiatrische en neurologische bladen*, 20, 477-487.
- Kolk-Kousemaker, Marjolein van der (2005). *Het beleid van Het Witte Kruis, Het Groene Kruis en Het Wit-Gele Kruis over de periode 1875-1945*. Utrecht: s.n.
- Königs, H.A.F. (1934). *Rapport eener commissie uit de Vereeniging van Administratieve (Economische) Hoofden van Ziekeninrichtingen in Nederland, inzake de organische bedrijfsrekening*. 's-Gravenhage: Vereeniging van Administratieve (Economische) Hoofden van Ziekeninrichtingen in Nederland.
- Koning, H.E. en Witteveen, T.A.M. (1995). *Het functioneren van het Centraal Orgaan Tarieven Gezondheidszorg*. Brief van de Algemene Rekenkamer, Tweede Kamer vergaderjaar 1994-1995, 24.209 nr. 1. 's-Gravenhage: Sdu.

- Könings, H.A.F. (1936). Het boekje 'De Kostende Prijs der Verpleging', publicatie van de Vereniging van Krankzinnigengestichten in Nederland. *Het Ziekenhuiswezen*, 9, 138.
- Können, Erik (1985). Niet het ziekenhuis, maar de maatschappij bevordert het draaideur-effect. *Het Ziekenhuis*, 15, 638-640.
- Kooij, C. van der (2003). *Gewoon lief zijn? Het maieutisch zorgconcept en het invoeren van geïntegreerde belevingsgerichte zorg op psychogeriatrische verpleeghuisafdelingen*. Academisch proefschrift Vrije Universiteit. Amsterdam: Lemma.
- Kortenhorst, T.M. (1958). Samenwerking. *Ons Ziekenhuis*, 20, 3-4.
- Kraus, G. (1933). *Krankzinnigheid in Nederland*. Groningen, etc.: Wolters).
- Kraus, G. (s.a. [1931-1932]). *Verslag betreffende het Provinciaal Ziekenhuis nabij Santpoort over het jaar [1930-1931]*. Uitgebracht aan Gedeputeerde Staten door de Commissie van Bestuur van genoemd Ziekenhuis ingevolge artikel 10 van het algemeen Reglement in verband met artikel 17 van het Reglement op den Inwendigen Dienst, naar het ontwerp van den Eerste Geneesheer-Directeur G. Kraus. S.l.: s.n..
- Kraus, G. (s.a. [1933-1936]). *Verslag betreffende het Provinciaal Ziekenhuis nabij Santpoort over het jaar [1932-1935]*. Uitgebracht aan Gedeputeerde Staten door de Commissie van Bestuur van genoemd Ziekenhuis ingevolge artikel 10 van het algemeen Reglement in verband met artikel 17 van het Reglement op den Inwendigen Dienst, naar het ontwerp van den Eerste Geneesheer-Directeur Dr. G. Kraus. S.l.: s.n..
- Kroft, Anton (2005). 100 jaar Sint Servatius. In: Billekens, Anne-José e.a. (red.) *100 jaar psychiatrie in Venray, Geschiedenis van de psychiatrische instellingen Sint Anna en Sint Servatius* (pp. 69-216). Zutphen: Walburg Pers.
- Kroniek (1960). *Maandblad voor geestelijke volksgezondheid*, 16, 108-109.
- Kruisinga, R.J.H. (1961). De stijgende kosten van de gezondheidszorg. *Economisch Statistische Berichten*, 45, 541-543.
- Kruisinga, R.J.H. (1964). Enige financiële en economische aspecten van de ontwikkeling van de gezondheidszorg. *Het Ziekenhuiswezen*, 37, 232-236.
- Kruisinga, R.J.H. (1971a). *Nota betreffende de geestelijke volksgezondheid. Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, 30 november 1970*. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij.
- Kruisinga, R.J.H. (1971b). De intramurale gezondheidszorg in het kader van de totale gezondheidszorg. *Het Ziekenhuis*, 1, 8-12.
- Kruisinga, R.J.H. (1971c) Beleidsmaatregelen van het Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid op het gebied van de volksgezondheid. *Het Ziekenhuis*, 1, 43-45.
- Kuypers, C.L.M. en Woord, B. van der (1954). De betekenis van de wet op de omzetbelasting 1954 voor de ziekeninrichtingen. *Het Ziekenhuiswezen*, 27, 276-279.
- Lamers, L. (1965). Consequenties van de invoering van de Algemene Bijstandswet voor inrichtingen op het terrein van de geestelijke gezondheidszorg. *Maandblad voor geestelijke volksgezondheid*, 20, 84-88.
- Lapré, R.M. (1974). *Benadering van de kosten van de Nederlandse gezondheidszorg in de periode 1950-1980*. Rijswijk: Centrale Raad voor de Volksgezondheid.
- Ledeboer, L.V. (1973). *Heden en verleden van de ziekenfondsverzekering en de verzekering van bijzondere ziektekosten*. S.l.: Ministerie van Volksgezondheid en Milieuhygiëne, Ziekenfondsraad en Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter Bevordering der Pharmacie.
- Leen, J. van der (1932[a-f]). Beschrijving van den administratieven opzet van het financieel en economisch beheer van de psychiatrische inrichting "Maasoord", waarbij de beginselen van het rapport "Limperg" zijn gevolgd en gebruik is gemaakt van het Ruf-Boekhoudsysteem. Deel I t/m VI. *Het Ziekenhuiswezen*, 5, 82-86, 136-141, 192-196, 283-288, 333-334 en 414-417.
- Leen, J. van der (1935a). De economische zijde der z.g. 'goedkoopere verplegingsvormen'. *Het Ziekenhuiswezen*, 8, 118-121.
- Leen, J. van der (1935b). De organische kostprijsberekening aanvaard door de krankzinni-

- gengestichten, *Het Ziekenhuiswezen*, 8, 173.
- Leen, J. van der (1941a). De omzetbelasting en de ziekeninrichtingen. *Het Ziekenhuiswezen*, 14, 94-97.
- Leen, J. van der (1941b). De omzetbelasting in de praktijk. *Het Ziekenhuiswezen*, 14, 416-419.
- Leen, J. van der (1948). Budgettering. *Het Ziekenhuiswezen*, 21, 351-356.
- Leeuwen, M.H.D. van (1992). *Bijstand in Amsterdam. Armenzorg als beheersings- en overlevingsstrategie*. Zwolle: Waanders.
- Leeuwen, M.H.D. van (1994). *Sociale zorg*. Cahiers voor lokale en regionale geschiedenis 12. Zutphen: Walburg Pers.
- Leeuwen, Marco H.D. van (2000). *De eenheidsstaat: onderlinges, armenzorg en commerciële verzekeraars 1800-1890*. Zoeken naar zekerheid. Risico's, preventie, verzekeringen en andere zekerheidsregelingen in Nederland 1500-2000. Deel II. Den Haag: Verbond van Verzekeraars, Amsterdam: NEHA.
- Leeuwen, Marco van (2002). Histories of risk and welfare in Europe during the 18th and 19th centuries. In: Grell, Ole Peter, Cunningham, Andrew en Jütte, Robert (red.). *Health care and poor relief in 18th and 19th century northern Europe*. Hants, Burlington: Ashgate.
- Legemaate, J. (1985). Een overzicht van de voorstellen tot wijziging van de krankzinnigenwet van 1884. In: Vijsselaar, J. (red.) *Honderd jaar krankzinnigheid. Geschiedenis van de krankzinnigenwetgeving in Nederland* (pp. 127-139). Utrecht: NcGv.
- Legemaate, J. (1991). *De rechtspositie van vrijwillig opgenomen patiënten*. Arnhem: Gouda Quint.
- Lekkerkerker, E.C. (1947) Bureaux voor levens- en gezinsmoeilijkheden. *Maandblad voor geestelijke volksgezondheid*, 2, 3-17.
- Lekkerkerker, E.C. (1956) Richtlijnen voor de bureaux voor levens- en gezinsmoeilijkheden en voor de bureaux voor huwelijksaangelegenheden. *Maandblad voor geestelijke volksgezondheid*, 11, 265-271.
- Lendering, J en Meer, J van der (2002) *Volksgezondheidssubsidies. Een institutioneel onderzoek naar het beleidsinstrument subsidiëring op het terrein van de volksgezondheid (1945-1997)*. Pivot-rapport nummer 133. 's-Gravenhage: Rijksarchiefdienst/PIVOT, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.
- Lennep, D.E. et al. (s.a. [1918]). *Rapport der commissie van onderzoek inzake de verplegingskosten van armlastige krankzinnigen*. Utrecht: Bosch.
- Lietaert Peerbolte, L. (1950). *De Armenwet voor gemeentebesturen en instellingen toegeelicht*. Bewerkt door J.J. van Wermeskerke. 6^e herz. Druk. Alphen aan den Rijn: Samsom.
- Lindeboom, G.A. (1984). Geschiedenis van de Vereniging gedurende de eerste halve eeuw. In: Lindeboom, G.A. en Lieburg, M.J. (red.). *Gedenboek van de Vereniging tot christelijke verzorging van geestes- en zenuwzieken 1884-1984* (pp. 11-237). Kampen: Kok.
- Lindeboom, L. (1935). Gedachtenis van het 25-jarig bestaan der Vereeniging. Rede gehouden op de algemeene vergadering te Utrecht, 9 september 1909. In: VCV, *Gedenboek uitgegeven bij het vijftig-jarig bestaan der Vereeniging tot Christelijke Verzorging van Krankzinnigen in Nederland* (pp. 39-99). 's-Gravenhage: Centraal Kantoor.
- Loo, L. Frank van (1987). *'Den arme gegeven...' Een beschrijving van armoede, armenzorg en sociale zekerheid in Nederland, 1784-1965*. Tweede druk. Meppel, Amsterdam: Boom.
- Louter, Michiel (2005). *Uit de inrichting. Vertelde verhalen over tachtig jaar inrichtingspsychiatrie in Nederland (1925-2005)*. Amsterdam: Candide.
- Lucieer, J. (2005). *Inzicht in het Staatstoezicht op de Geestelijke Gezondheidszorg 1841-2005*. Nijmegen: Wolf Legal Publishers.
- Luggens, J. (1964). Wet Ziekenhuistarieven. *Ons Ziekenhuis*, 26, 250-258.
- Luggens, J. (1966). Algemene wet zware geneeskundige risico's. *Ons Ziekenhuis*, 28, 276-

290.

- Lutomirski, D. (1915). Centraal inkoopbureau voor ziekenhuizen en gestichten in Nederland. *Het Ziekenhuis*, 6, 59-60
- Maarseveen, J.G.S.J. van (1995). Gemeentelijke belastingen in de twintigste eeuw. in: Fritschy, W. van, Postma, J.K.T. en Roelevink, J. (red.). *Doel en middel. Aspecten van financieel overheidsbeleid in de Nederlanden van de zestiende eeuw tot heden* (pp. 167-195). Amsterdam: Neha.
- Machielsen, J.A. (1968). Algemene wet bijzondere ziektekosten. *Ons Ziekenhuis*, 30, 67-78.
- Machielsen, J.A. (1980). *Kosten van directie en administratie in psychiatrische ziekenhuizen. Een onderzoek in samenwerking met de sectie psychiatrische instituten van de Vereniging van Hoofden van Economische en/of Administratieve Diensten in ziekeninrichtingen (HEAD)*. NZi-publicatie 80.214. Utrecht: Nationaal Ziekenhuisinstituut.
- Mannoury, J. (1989). een gouden nap voor iedereen? *De Gids*, 152, 446-460.
- Mans, Inge (1998). *Zin der zotheid. Vijf eeuwen cultuurgeschiedenis van zotten, onnozelen en zwakzinnigen* Amsterdam: Bert Bakker.
- Marlet, Jan (2005). De ontwikkeling van de psychiatrische zorg op Sint Anna. In: Billekens, Anne-José e.a. (red.) *100 jaar psychiatrie in Venray, Geschiedenis van de psychiatrische instellingen Sint Anna en Sint Servatius* (pp. 305-373). Zutphen: Walburg Pers.
- Maurer, Jac. (1976). Historische veranderingen in aard en behandeling van geestesziekten. Organisatorische veranderingen in Psychiatrisch Ziekenhuis Voorburg te Vught. Ongepubliceerd onderzoeksverslag s.l. [Vught]: s.n. [P.Z. Voorburg].
- Meijer, L.S. (1909). De kosten onzer tegenwoordige krankzinnigenverpleging. *Psychiatrische en neurologische bladen*, 13, 402-417.
- Meijers, F.S. (s.a. [1939]). *De voor- en nazorg van geestelijk hulpbehoevenden*. S.l. [Amsterdam]: Centrale Vereniging ter Behartiging der Maatschappelijke Belangen van Zenuw- en Zielszieken.
- Meijers, F.S. (s.a. [1940]). *Rapport van de commissie betreffende de financiering van consultatiebureaux voor geestelijke volksgezondheid ingesteld door de Nationale Federatie voor de geestelijke volksgezondheid*. Haarlem: NFGV.
- Melief, P.B.A. (1955). *De strijd om de armenzorg in Nederland 1795-1854*. Groningen: Wolters.
- Mens, Noor (2003). *De architectuur van het psychiatrisch ziekenhuis*. Wormer: Immerc bv.
- Merks-Van Brunschot, Ineke (1996). *Broeders Penitenten. 300 jaar 'Burgers in Pij' en de ontwikkeling van eigentijds vrijwilligerswerk in organisatie-sociologisch perspectief*. Tilburg: Stichting Zuidelijk Historisch Contact.
- Messing, Frans (1981). *De Nederlandse economie 1945-1980. Herstel, groei, stagnatie*. Haarlem: Fibula Van Dishoeck.
- Mey, J.L. (1948). Enige opmerkingen over de grondslagen der vervangingswaardetheorie. *De Economist*, 96, 271-292.
- Meyden, L. v.d. (1953). De administrateur en zijn opleiding. *Het Ziekenhuiswezen*, 26, 291-292.
- Meyers, Na., Hollenberg, A.G. en Roeters van Lennep, C. (1951). De werkzaamheden van een M.O.B. team in een kleine provinciestad. *Maandblad voor geestelijke volksgezondheid*, 6, 137-144.
- Michels, A.W. (1924-1925a). De kosten der krankzinnigenverpleging, *Administratie en economie in de ziekenhuizen*, 3, 119-120.
- Michels, A.W. (1924-1925b). Onderschrift. *Administratie en economie in de ziekenhuizen*, 3, 167.
- Mijs, A.A. (1987). *Het ontstaan van de RIAGG's in Amsterdam. Een sociologische studie naar de vorming en ontwikkeling van interorganisationele verbanden in de gezondheids-*

- zorg. Lisse: Swets & Zeitlinger B.V.
- Ministerie van Economische Zaken (1949a). Ziekenhuistarieven. *Het Ziekenhuiswezen*, 22, 140.
- Ministerie van Economische Zaken (1949b). Prijzenbeschikking Psychiatrische Inrichtingen 1949. *Het Ziekenhuiswezen*, 22, 140.
- Ministerie van Volksgezondheid en Milieuhygiëne ([1977a-1983a]). *Financieel overzicht van de gezondheidszorg waarin opgenomen een raming van de kosten tot [1982-1987]*. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij.
- Ministerie van Volksgezondheid en Milieuhygiëne (1976). *Discussienota ambulante geestelijke gezondheidszorg*. Leidschendam: Ministerie van Volksgezondheid en Milieuhygiëne.
- Ministerie van Volksgezondheid en Milieuhygiëne [(1979b-1982b)]. *Overzicht gegevens psychiatrische instellingen in Nederland [1976-1980]*. Leidschendam: Ministerie van Volksgezondheid en Milieuhygiëne.
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport ([1999-2003]), *Zorgnota [1999/2000-2003]*. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij.
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (1994), *Kostenbeheersing in de zorgsector. Bestuurlijk/wetgevend programma zorgsector 1995-1998*. Tweede Kamer 1994-1995, 24124 nrs. 1-2. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2000). *Zorg van betekenis. Een terugblik op 10 jaar kwaliteitsbeleid en aandachtspunten voor de toekomst*. Den Haag: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.
- Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur (1984a). *Financieel overzicht van de gezondheidszorg waarin opgenomen een raming tot 1987. F.O.G. 1984*. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij.
- Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur (1984b). *Nieuwe Nota Geestelijke Volksgezondheid*. Tweede Kamer, vergaderjaar 1983/1984, 18463, nrs. 1-2. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij.
- Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur (1992). *Weloverwogen verder. Modernisering zorgsector*. Den Haag: Sdu Uitgevers.
- Musquetier, H.A. (1884). *Wet van den 27 April 1884 (Stbl. no. 96) waarbij met intrekking van de wet van 29 Mei 1841 (Stbl. no. 20) nadere bepalingen worden vastgesteld, betreffende het staatstoezicht op krankzinnigen en krankzinnigengestichten*. 's-Gravenhage: Belinfante.
- N.n. (1855). *Verslag over den staat der gestichten voor krankzinnigen, en toelichtende opmerkingen nopens de daarbij gevoegde statistieke tabellen betreffende de bevolking in dezelve over de jaren 1851, 1852 en 1853 aan Zijne Excellentie den Heer Minister van Binnenlandsche Zaken ingediend door de inspecteurs dier gestichten*. 's-Gravenhage : Algemeene Landsdrukkerij.
- N.n. (1857). Numerisch overzicht van de veranderingen in het personeel, hetwelk gedurende het jaar 1856 in de Nederlandsche gestichten ter genezing van krankzinnigen verpleegd is, en van de uitkomsten welke deze gestichten in dat jaar hebben opgeleverd. *Nederlandsch tijdschrift voor geneeskunde*, 1, 404.
- N.n. (1891). De grootte der gestichten. *Psychiatrische Bladen*, 9, 30-35.
- N.n. (1918). Vereeniging van krankzinnigengestichten in Nederland. *Nederlandsch tijdschrift voor geneeskunde*, 62, IIB, 1773-1774.
- N.n. (1922a). Vragen en antwoorden. *Administratie en economie in de ziekenhuizen*, 1, 3 oktober, 12-13.
- N.n. (1922b). Ervaringen over den 8-urendag bij het verplegend personeel in de krankzinnigengestichten. *Psychiatrische en Neurologische Berichten*, 26, 394-406.
- N.n. (1923-1924). Krankzinnigenverpleging in Noord-Brabant, *Administratie en economie in de ziekenhuizen*, 3, 32.

- N.n. (1932). Verpleging van krankzinnigen. Noodzakelijkheid van bezuinigingen. *Het Ziekenhuiswezen*, 5, 307.
- N.n. (1934). Salarissen van verplegend personeel. *Het Ziekenhuiswezen*, 7, 30.
- N.n. (1935a). Discussie [naar aanleiding van voordracht W. Beyerman]. *Psychiatrische en neurologische bladen*, 39, 284-287.
- N.n. (1935b). Bezuiniging in de krankzinnigenverpleging. *Nederlandsch tijdschrift voor geneeskunde*, 79, 4391-4392.
- N.n. (1936a). Krankzinnigenverpleging te Deventer. *Het Ziekenhuiswezen*, 9, 559.
- N.n. (1936b). Provinciale ziekenhuizen. Verslag commissie van rapporteurs. *Het Ziekenhuiswezen*, 9, 663.
- N.n. (1947). Een dag op een medisch-opvoedkundig bureau. *Maandblad voor geestelijke volksgezondheid*, 2, 369-375.
- N.n. (1950). Financieringsregeling verpleeg- en behandelinrichtingen. *Het Ziekenhuiswezen*, 23, 237-238.
- N.n. (1951). R. Verbeek 40 jaren in het Provinciaal Ziekenhuis nabij Santpoort. *Het Ziekenhuiswezen*, 24, 134.
- N.n. (1956). Rapport over enige aspecten van het verpleegsterstekort in Nederland. Uitgebracht in opdracht van de Commissie Verpleegsters-tekort van de Geneeskundige Vereniging tot Bevordering van het Ziekenhuiswezen door het Instituut voor Sociale Geneeskunde. *Het Ziekenhuiswezen*, 29, 323-333.
- N.n. (1966). Jaarverslag van de Vereniging van Psychiatrische Inrichtingen in Nederland over 1965. *Het Ziekenhuiswezen* 39, 218-226.
- N.n. (1971). Het jaarverslag 1969 van het COZ. *Het Ziekenhuis*, 1, 161.
- N.n. (1974). Ambulante geestelijke gezondheidszorg en de Structuurnota Gezondheidszorg. *Maandblad Geestelijke Volksgezondheid*, 29, 563-564.
- N.n. (1981). NZR en VPPI verbolgen over nieuwe financieringsregeling riagg-hulp. *Het Ziekenhuis*, 11, 1123-1125.
- N.n. (1982). Bestuurslid Cohen Stuart op voorjaarsvergadering subsectie psychiaters: 'Organisatiemodel Riagg heeft karakter van dwangbuis'. *Het Ziekenhuis*, 12, 527.
- N.n. (s.a. [1937-1941]). *Verslagen der Provinciale Ziekenhuizen van Noord-Holland over het jaar [1936-1940]. Uitgebracht aan Gedeputeerde Staten door de Commissie van Bestuur ingevolge artikel 10 van het Algemeen Reglement in verband met artikel 17 van de Reglementen op den Inwendigen Dienst, naar de ontwerpen van de Eerste-Geneesheeren-Directeur. S.l.: s.n..*
- N.n. (s.a. [1946-1952]). *Verslagen der Provinciale Ziekenhuizen van Noord-Holland over het jaar [1946-1951]. Uitgebracht aan Gedeputeerde Staten door de Commissie van Bestuur ingevolge artikel 17 van het Algemeen Reglement naar de ontwerpen van de Eerste-Geneesheren-Directeur. S.l.: s.n..*
- N.n. (s.a. [1953-1961]). *Verslagen der Provinciale Ziekenhuizen van Noord-Holland over het jaar [1952-1960]. Uitgebracht aan Gedeputeerde Staten door de Commissie van Bestuur ingevolge artikel 17 van het Algemeen Reglement naar de ontwerpen van de Eerste-Geneesheren-Directeur en de Economisch Directeur. S.l.: s.n..*
- N.n. (s.a. [1962-1965]). *Verslagen der Provinciale Ziekenhuizen van Noord-Holland over het jaar [1961-1964]. Uitgebracht aan Gedeputeerde Staten door de Commissie van Bestuur ingevolge artikel 22 van het Algemeen Reglement, naar de ontwerpen van de Eerste-Geneesheren-Directeur en de Economisch Directeur. S.l.: s.n..*
- N.n. (s.a. [1966-1967]). *Verslagen der Provinciale Ziekenhuizen van Noord-Holland over het jaar [1965-1966]. Uitgebracht aan Gedeputeerde Staten door de Geneesheren-Directeur en de Economisch Directeur. S.l.: s.n..*
- N.n. (s.a. [1968-1972]). *Verslagen der Provinciale Ziekenhuizen van Noord-Holland over het jaar [1967-1971]. Uitgebracht aan Gedeputeerde Staten door de Directeuren-Geneesheer. S.l.: s.n..*

- N.n. (s.a. [1973-1975]). *Verslagen der Provinciale Ziekenhuizen van Noord-Holland over het jaar [1972-1974]. Uitgebracht aan Gedeputeerde Staten door de Directies*. S.l.: s.n..
- N.n. (s.a. [1976]). *Provinciaal Ziekenhuis te Santpoort. Jaarverslag over 1975. Uitgebracht aan Gedeputeerde Staten door de Directie*. S.l.: s.n..
- N.n. (s.a. [ca 1996]). *Archief Vereniging van Krankzinnigengestichten in Nederland 1918-1955 en Vereniging van Psychiatrische Inrichtingen in Nederland 1956-1974*. S.l. [Den Haag]: s.n. [Nationaal Archief].
- N.V.A.G.G., sectie M.O.B.'s (1972). M.O.B. in nieuw bestek. *Maandblad Geestelijke Volksgezondheid*, 27, 567-574.
- Nationale Federatie voor de Geestelijke Volksgezondheid ([1949, 1958, 1962, 1974]). *Gids voor de geestelijke gezondheidszorg in Nederland*. Amsterdam : Nationale Federatie voor de Geestelijke Volksgezondheid.
- Nationale Raad voor de Volksgezondheid (1986). *Advies FOGM 1987. Advies inzake de opstelling van het financieel overzicht gezondheidszorg en maatschappelijk welzijn 1987 uitgebracht aan de Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur*. Zoetermeer: Nationale Raad voor de Volksgezondheid.
- Nationale Raad voor de Volksgezondheid (1990). *Discussienota algemeen begrippenkader kwaliteitsbevordering*. Zoetermeer: Nationale Raad voor de Volksgezondheid.
- Nationale Raad voor de Volksgezondheid (1991). *Advies openbare geestelijke gezondheidszorg*. Zoetermeer : Nationale Raad voor de Volksgezondheid.
- Nederlandsche Vereniging voor Geestelijke Volksgezondheid (1936). *Gids betreffende de geestelijke volksgezondheid (psychische hygiëne) in Nederland*. Amsterdam: Van Rossen.
- Nederlandse Vereniging van S.P.D.'s (1970). Sociaal psychiatrische diensten niet alleen te definiëren vanuit de inrichting. Commentaar van het bestuur van de Nederlandse Vereniging van s.P.D.'s. *Maandblad voor geestelijke Volksgezondheid*, 25, 500-501.
- Nederlands Ziekenhuisinstituut (NZi) (1983-1997). *Financiële statistiek psychiatrische instituten*. Utrecht: Nationaal Ziekenhuisinstituut.
- Noordam, Frits (1998a). Sociale zekerheid 1890-1950. In: Gerwen, Jacques van en Leeuwen, Marco van (samenst.). *Studies over zekerheidsarrangementen. Risico's, risicobestrijding en verzekeringen in Nederland vanaf de Middeleeuwen* (pp. 570-604). Amsterdam, Den Haag: NEHA, Verbond van Verzekeraars.
- Noordam, Frits (1998b). Sociale zekerheid 1950-2000. In: Gerwen, Jacques van en Leeuwen, Marco van (samenst.). *Studies over zekerheidsarrangementen. Risico's, risicobestrijding en verzekeringen in Nederland vanaf de Middeleeuwen* (pp. 807-853). Amsterdam, Den Haag: NEHA, Verbond van Verzekeraars.
- Noort, Jan van den (1988). Bedrijfs geschiedenis en bedrijfs waarde. *Jaarboek voor de geschiedenis van bedrijven en techniek*, 5, 469-482.
- Nouwen, L.M.J. (1956). Mag de fiscus een ziekenhuis als 'bedrijf' aanmerken? *Ons Ziekenhuis*, 18, 43-45.
- Nuyens, W.J.F.J. (1982). Arbeidsproductiviteit en kostprijs in de ambulante geestelijke gezondheidszorg (4). Reactie op artikelen van A.A.J.M. Beenackers (MGV 5/81 en 1/82) en C.P.T. Post (MGV 4/82). *Maandblad Geestelijke Volksgezondheidszorg*, 37, 658-661.
- Nycolaas, Jacques, (1974). *Volkshuisvesting. Een bijdrage tot de geschiedenis van woningbouw en woningbeleid in Nederland, met name sedert 1945*. Nijmegen: SUN.
- Offerhaus, Rob. (1983). *Wachten op oneindig. De chronische patiënt in de psychiatrische inrichting*. Deventer: Van Lochem Slaterus.
- Okma, Kieke G.H. (2004). *De beleidsagenda voor de gezondheidszorg in de komende decennia. Vragen voor beleid en onderzoek*. SISWO Cahiers Sociale wetenschappen en beleid 9. Amsterdam: SISWO.
- Oosterhuis, Harry (2003). *Insanity and other discomforts. A century of extramural psychiatry and mental health care in het Netherlands 1900-2000*. Ongepubliceerd paper voor de International workshop cultures of psychiatry and mental health care in the twentieth

- century: comparisons and approaches, 18-20 september 2003. Amsterdam: s.n.
- Oosterhuis, Harry (2005). Insanity and other discomforts. A century of extramural psychiatry and mental health care in het Netherlands 1900-2000. In: Gijswijt-Hofstra, Marijke et al (red.). *Psychiatric cultures compared. Psychiatry and mental health care in the twentieth century* (pp. 73-102). Amsterdam: AUP.
- Oosterhuis, Harry en Gijswijt-Hofstra, Marijke (2008). *Verward van geest en ander ongerief. Psychiatrie en geestelijke gezondheidszorg in Nederland (1870-2005)*. Deel [I t/m III]. Houten: Bohn Stafleu Van Lochem, Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde.
- Oosterlee, M. (1964). Ervaringen met psychiatrische dagbehandeling. *Maandblad voor geestelijke volksgezondheid*, 19, 379-391.
- Oppen, W.K. van (1949). Bouwprogramma voor de gezondheidszorg. *Het Ziekenhuiswezen*, 22, 74-83.
- Oud, P.J. en Nap, N.A. (1955). *Rapport betreffende de financiering van de kosten van verpleging van arme krankzinnigen. Uitgebracht door de Commissie inzake het herstel van de financiële zelfstandigheid van Gemeenten en Provinciën*. 's-Gravenhage 1955: Staatsdrukkerij- en uitgeverijbedrijf.
- Paassen, B. van en Ronner, J. (1959). Langdurige behandeling van geesteszieken met hoge doses fenothiazine. *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde*, 103 II, 2201-2203.
- Pameijer, J.H. (1936). Bevolking der gestichten, daarmede verbonden sanatoria en psychiatrische inrichtingen. Voorlopige cijfers over 1935. *Het Ziekenhuiswezen*, 9, 180-181.
- Pameijer, J.H. (1937). Bevolking der gestichten, daarmede verbonden sanatoria en psychiatrische inrichtingen. Voorlopige cijfers over 1936. *Het Ziekenhuiswezen*, 10, 157-160.
- Pameijer, J.H. (1938). Bevolking der gestichten, daarmede verbonden sanatoria en psychiatrische inrichtingen. Voorlopige cijfers over 1935. *Het Ziekenhuiswezen*, 11, 176-180.
- Pameijer, J.H. (1939). Staattoezicht op krankzinnigen. *Het Ziekenhuiswezen*, 12, 212-213.
- Pameijer, J.H. (1940). Bevolking der gestichten, daarmede verbonden sanatoria en psychiatrische inrichtingen. Voorlopige cijfers over 1939. *Het Ziekenhuiswezen*, 13, 190-195.
- Pameijer, J.H. (1949). Het ontstaan van het geneeskundig gesticht voor krankzinnigen 'Meerenberg'. In: Michels, A.W. et al. (red.) *Een eeuw krankzinnigenverpleging. Gedenkboek ter gelegenheid van het honderdjarig bestaan van het Provinciaal Ziekenhuis nabij Santpoort (voorheen Meerenberg) 1849-1949* (pp. 1-13). Santpoort: Provinciaal Ziekenhuis.
- Pameijer, J.H. (1951). Wettelijke bepalingen betreffende de zorg voor geesteszieken in Nederland. *Maandblad voor Geestelijke Volksgezondheid*, 6, 173-177.
- Parry-Jones, William Ll. (1971). *The trade in lunacy. A study of private madhouses in England in the eighteenth and nineteenth centuries*. Londen: Routledge & Kegan Paul, Toronto: University of Toronto Press.
- Persijn, C. van ([1875-1892]). *Verslag betreffende het gesticht Meerenberg over het jaar [1874-1891] ingezonden door den Eersten Geneesheer-Directeur, Dr. C. van Persijn, aan de Commissie van Toezicht over genoemd Gesticht*. [Haarlem]: [Joh. Enschedé en Zonen].
- Piebenga, P.J. (1956). Statistische gegevens betreffende de bevolking in de psychiatrische inrichtingen en zwakzinnigeninrichtingen over de jaren 1954 en 1955 met toelichting. *Het Ziekenhuiswezen*, 29, 401-412.
- Piebenga, P.J. (1964). Rapport van de werkgroep verpleegsterstekort. *Het Ziekenhuiswezen*, 37, 402.
- Pieters, T. Snelders, S en Houwaart, E. (2006). *De medicijnrevolutie in de psychiatrie (1950-1985). Ooggetuigen in de geneeskunde en de medische zorg in de 20^e eeuw*. Diemen: Veen Magazines.
- Pieters, Toine en Snelders, Stephen (2005). Mental ills and the 'hidden history' of drug treatment practices. In: Gijswijt-Hofstra, Marijke et al (red.). *Psychiatric cultures compared. Psychiatry and mental health care in het twentieth century* (pp. 381-401) Amster-

dam: AUP.

Pimentel, M. (1915). Een centraal inkoopbureau voor ziekenhuizen en gestichten in Nederland. *Maandblad Het Ziekenhuis*, 6, 51-52.

Poel, Egbert van der et al. (1984). *Het psychiatrisch ziekenhuis in discussie. Verslag van de actie Moratorium nieuwbouw APZ'en*. Amsterdam: Initiatiefgroep 'Moratorium Bouw Psychiatrische Ziekenhuizen'.

Poel, J.H. R. van de (1994). Van achter naar voor en van links naar rechts. In: Bouma, J.L. (red.). *Honderd jaar boekhouden en aanverwante vakken. Tijdschrift voor bedrijfsadministratie 1894-1994* (pp. 24-33). 's-Gravenhage: DELWEL.

Poelje, S.O. van en Wijnbergen, F.L. baron van (1951). *De wederopbouwwet*. Z.p.: VNG.

Poels, A.Th.J. (1964). De financiering van de investeringen in de ziekenhuizen. *Ons Ziekenhuis*, 26, 266-273.

Popta, K.B. van (1995). Bezuinigen in de jaren 1982-1994. In: Fritschy, W., Postma, J.K.T. en Roelvink, J. (red.). *Doel en middel. Aspecten van financieel overheidsbeleid in de Nederlanden van de zestiende eeuw tot heden* (pp. 213-228) Amsterdam: Neha 1995.

Porter, Roy (2003). Introduction. In: Porter, Roy en Wright, David (eds.). *The confinement of the insane. International perspectives, 1800-1965* (pp. 1-19). Cambridge: University Press.

Poslavsky, A. (s.a. [1961]). Opkomst en bloei van de psychiatrie. In: Hut, L.J. e.a. (red.). *De Willem Arntsz Stichting 1461-1961* (pp. 41-123). Utrecht: N.V.A. Oosthoek's Uitgeversmaatschappij.

Post, Karel (1982a). Arbeidsproductiviteit en kostprijs in de ambulante geestelijke gezondheidszorg. Naar aanleiding van de bijdragen van Beenackers. *Maandblad Geestelijke volksgezondheid*, 37, 396-403.

Postma, J.K.T. (1995). Sociale zekerheid als onderdeel van de publieke financiën. In: Fritschy, W. van, Postma, J.K.T. en Roelvink, J. (red.). *Doel en middel. aspecten van financieel overheidsbeleid in de Nederlanden van de zestiende eeuw tot heden* (pp. 197-212). Amsterdam: Neha.

Pous, J.W. de (1965). Toespraak gehouden op 11 juni 1965 door de voorzitter van de Stichting Centraal Orgaan Ziekenhuistarieven in antwoord op de rede van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Volksgezondheid, dr. A.J.H. Bartels, in het kader van de erkenning van de Stichting Centraal Orgaan Ziekenhuistarieven als centraal orgaan in de zin van de wet Ziekenhuistarieven. *Het Ziekenhuiswezen*, 38, 201-202.

Querido, A. (1939). *Krankzinnigenrecht*. Haarlem: De Erven F. Bohn.

Querido, A. (1946). De overheid en de geestelijke volksgezondheid. *Maandblad voor geestelijke volksgezondheid*, 1, 14-16.

Querido, A. (1963). 'Geld, of de kinderen wakker'. *Maandblad voor geestelijke volksgezondheid*, 18, 369-371.

Querido, A. (1965). *Een eeuw Staatstoezicht op de Volksgezondheid*. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij.

Querido, A. (1966). De Volksgezondheidsnota 1966 en de geestelijke volksgezondheid. *Maandblad voor geestelijke volksgezondheid*, 21, 79-84.

Querido, A. (1968). De zware risico's van de wet zware geneeskundige risico's. *Maandblad voor Geestelijke Volksgezondheid*, 23, 1-10.

Ramaer, J.N. (1872). Overzicht der beweging in de Nederlandsche gestichten voor krankzinnigen gedurende het jaar 1871. *Nederlandsch tijdschrift voor geneeskunde*, 16, 520-521.

Ramaer, J.N. (1873). Overzicht der beweging in de Nederlandsche gestichten voor krankzinnigen gedurende het jaar 1872. *Nederlandsch tijdschrift voor geneeskunde*, 17, 332-333.

Ramaer, J.N. (1874). Overzicht der beweging in de Nederlandsche gestichten voor krankzinnigen gedurende het jaar 1873. *Nederlandsch tijdschrift voor geneeskunde*, 18, 292-

293.

Ramaer, J.N. (1875). Overzicht der beweging in de Nederlandsche gestichten voor krankzinnigen gedurende het jaar 1874. *Nederlandsch tijdschrift voor geneeskunde*, 19, 520-521..

Ramaer, J.N. (1876). Overzicht der beweging in de Nederlandsche gestichten voor krankzinnigen gedurende het jaar 1875. *Nederlandsch tijdschrift voor geneeskunde*, 20, 524-525.

Ramaer, J.N. (1877). Overzicht der beweging in de Nederlandsche gestichten voor krankzinnigen gedurende het jaar 1876. *Nederlandsch tijdschrift voor geneeskunde*, 21, 564-565.

Ramaer, J.N. (1878). Overzicht der beweging in de Nederlandsche gestichten voor krankzinnigen gedurende het jaar 1877. *Nederlandsch tijdschrift voor geneeskunde*, 22, 604-605.

Ramaer, J.N. (1880). Overzicht der beweging in de Nederlandsche gestichten voor krankzinnigen gedurende het jaar 1878. *Nederlandsch tijdschrift voor geneeskunde*, 24, 268-269.

Ramaer, J.N. (1881). Overzicht der beweging in de Nederlandsche gestichten voor krankzinnigen gedurende het jaar 1879. *Nederlandsch tijdschrift voor geneeskunde*, 25, 568-569..

Ramaer, J.N. (1882). Overzicht der beweging in de Nederlandsche gestichten voor krankzinnigen gedurende het jaar 1880. *Nederlandsch tijdschrift voor geneeskunde*, 26, 876-877.

Ramaer, J.N. (1883). Overzicht der beweging in de Nederlandsche gestichten voor krankzinnigen gedurende het jaar 1881. *Nederlandsch tijdschrift voor geneeskunde*, 27, 316-317.

Ramaer, J.N. (1884). Overzicht der beweging in de Nederlandsche gestichten voor krankzinnigen gedurende het jaar 1882. *Nederlandsch tijdschrift voor geneeskunde*, 28, 114-115.

Ramaer, J.N. (1885). Overzicht der beweging in de Nederlandsche gestichten voor krankzinnigen gedurende het jaar 1883. *Nederlandsch tijdschrift voor geneeskunde*, 29, 92-93.

Ramaer, J.N. (1886). *De ontwikkeling van het krankzinnigengesticht in deze eeuw*. Amsterdam: F. van Rossen.

Ramaer, J.N. en Cappelle, H. van (1887) Verslag van de Inspecteurs voor het Staatstoezicht op krankzinnigen over 1885. *Psychiatrische Bladen*, 5, 157-188.

Ramakers, J.J.M. (1992). Wederopbouw en volkshuisvesting: misplaatst optimisme. In: Maas, P.F. (red.). *Parlementaire geschiedenis van Nederland na 1945. Deel III. Het kabinet-Drees-Van Schaik (1948-1951). Band B. Anticommunisme, rechtsherstel en infrastructurale opbouw* (pp. 111-227). Nijmegen: Gerard Noodt Instituut.

Redactie (1922). Een weg. *Administratie en economie in de ziekenhuizen*, 1, 1 (augustus), 2.

Redactie (1951). Omzetbelasting. *Het Ziekenhuiswezen*, 24, 232-233.

Redactie (1962). Het nieuwe ontwerp Ziekenfondswet. *Ons Ziekenhuis*, 24, 360-369.

Redactie (1966). Algemene Wet Zware Geneeskundige Risico's. *Het Ziekenhuiswezen* 39, 103-106.

Regoort, P. (1950). Het begrip 'kostprijs volgens goede bedrijfseconomische opvattingen'. *Het Ziekenhuiswezen*, 23, 378-380.

Regt, W.W. de (1956). De functionele verhouding tussen psychiatrische afdeling van een algemeen ziekenhuis, psychiatrische kliniek en psychiatrische inrichting. *Het Ziekenhuiswezen*, 29, 212-214.

Rhijn, A.A. van (1945a). *Sociale zekerheid. Rapport van de Commissie, ingesteld bij Beschikking van den Minister van Sociale Zaken van 26 Maart 1943, met de opdracht algemeene richtlijnen vast te stellen voor de toekomstige ontwikkeling der sociale verzeke-*

ring in Nederland. Deel 1. Overzicht van de bestaande stelsels in Nederland en een aantal andere landen, benevens van de in sommige dezer landen uitgewerkte plannen tot herziening en uitbreiding der bestaande voorzieningen. 's-Gravenhage : Algemeene Landsdrukkerij

Rhijn, A.A. van (1945b). *Sociale zekerheid. Rapport van de Commissie, ingesteld bij Beschikking van den Minister van Sociale Zaken van 26 Maart 1943, met de opdracht algemeene richtlijnen vast te stellen voor de toekomstige ontwikkeling der sociale verzekering in Nederland. Deel 2. Algemeene richtlijnen voor de toekomstige ontwikkeling der sociale verzekering in Nederland.* 's-Gravenhage : Algemeene Landsdrukkerij

Rhijn, A.A. van (1945c). *Sociale zekerheid. Rapport van de Commissie, ingesteld bij Beschikking van den Minister van Sociale Zaken van 26 Maart 1943, met de opdracht algemeene richtlijnen vast te stellen voor de toekomstige ontwikkeling der sociale verzekering in Nederland. Deel 3. De organisatie van geneeskundige voorzieningen en de rehabilitatie van gebrekkigen.* 's-Gravenhage : Algemeene Landsdrukkerij

Rhijn, A.A. van (1947). *Sociale zekerheid.* Serie Sociale Vraagstukken. Amsterdam: Uitgeverij Vrij Nederland.

Ribbe, M.W. en Mens, J.Th. van (1986), Enkele kenmerken van verpleeghuispatiënten. *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde*, 130, 642-646.

Robben, Paul (2002). *Kwartet voor ouderen. Ontstaan en ontwikkeling van de medische beroepen in de ouderenzorg.* Houten,. Stafleu en Van Lochem.

Roes, Jan (1994). *In de kerk geboren. Het Nederlands katholicisme in anderhalve eeuw van herleving naar overleving.* Nijmegen: Valkhof pers.

Roes, Jan (2000). Pro deo. Beschouwingen over de bijdrage van Nederlandse religieuzen aan de gezondheidszorg in de twintigste eeuw. In: Pijnenburg, Martien en Mansum, Paul van (red.). *Voor zorg gekozen: een uitdagende erfenis. Bundel naar aanleiding van het gelijknamige congres, 30 maart 2000* (pp. 16-30) Nijmegen: FSCZ en UMC St. Radboud.

Rogaar, A. (bew.) (1980). *Prijzenwet. Wet aardgasprijzen. distributiewet 1939. Hamsterwet. Wet beschikbaar blijven van goederen. met aantekeningen, uitvoeringsbesluiten, jurisprudentie e.a.* Derde druk. Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink.

Romme, M.A.J. (1969a), Sociale wetgeving remt revalidatie van de psychiatrische patiënt in de maatschappij. *Maandblad voor geestelijke volksgezondheid*, 24, 87-90.

Romme, M.A.J. (1969b), De ontwikkeling van de gezondheidszorg op gemeentelijk niveau. *Maandblad voor geestelijke volksgezondheid*, 24, 396-409.

Romme, M.A.J. (1970a). De organisatie van de gezondheidszorg en de langerdurende psychiatrische opname. *Maandblad voor geestelijke volksgezondheid*, 25, 149-158.

Romme, M.A.J. (1970b). Erkenning van de sociaal psychiatrische dienst in het kader van de A.W.B.Z. *Maandblad voor Geestelijke Volksgezondheid*, 25, 502-503.

Romme, M.A.J. (1973). Het aantal patienten bij de sociaal psychiatrische diensten. Een enquête van de N.V.S.P.D. *Maandblad Geestelijk Volksgezondheid*, 25, 125-130.

Romme, M.A.J. (1974). *Regionalisatie en integratie in de Geestelijke Gezondheidszorg.* 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij.

Romme, M.A.J. (s.a. [1967]). *Doel en middel. Een bijdrage tot de medische economie door middel van een sociaal geneeskundige exploratie van de selectie voor opname van psychiatrische patiënten.* S.I. [Amsterdam]: s.n. Proefschrift.

Romme, M.A.J. en Frowijn, A.S. (1970). Taak en plaats van de sociaal psychiatrische dienst. *Maandblad voor Geestelijke Volksgezondheid*, 25, 490-499.

Romme, M.A.J. (red.). (1978). *Voorzieningen in de gezondheidszorg. Een gids voor consument en hulpverlener.* Alphen aan den Rijn: Samsom.

Roosjen, Keimpe (1993). Werken aan genezing. Het therapeutische klimaat in Brinkgreven tussen 1892 en 1940. In Vijselaar, Joost (red.). *Over de IJssel, over de schreef. De geschiedenis van de geestelijke gezondheidszorg in Overijssel en van het Psychiatrisch Ziekenhuis Brinkgreven in het bijzonder* (pp. 19-39). Utrecht: NcGv.

- Rütte, L. le (1918a). De organisatie der ziekenhuisdiensten. *Maandblad Het Ziekenhuis*, 9, 55-61.
- Rütte, L. le (1918b). De organisatie der ziekenhuisdiensten. *Maandblad Het Ziekenhuis*, 9, 63-67.
- Rütte, L. le (1920a). De organisatie der ziekenhuisdiensten. *Maandblad Het Ziekenhuis*, 11, 27-31.
- Rütte, L. le (1920b). S.t. [Reactie]. *Maandblad Het Ziekenhuis*, 11, 42-44.
- Rütte, L. le (1921). De nieuwe ministerieele voorschriften inzake de verpleegruimte in ziekenhuizen voor zielszieken, *Het Ziekenhuis*, 12, 125-129.
- Rütte, L. le (1924). De invloed van de koopmansboekhouding op de verpleging, *Het Ziekenhuis*, 15, 30-34.
- Rütte, L. le (1931). De arbeidstherapie en de instructie. Meer personeel en meerdere kosten?, *Het Ziekenhuiswezen*, 4, 42-44.
- Rütte, L. le (1934). De zorg voor de geestelijke volksgezondheid, voor- en nazorg. *Het Ziekenhuiswezen*, 7, 329-333.
- Salden, A.H. (1964). De Algemene Bijstandswet. *Ons Ziekenhuis*, 26, 65-71.
- Schaar, P.J. van der (1952). Nogmaals: De hoogste leiding in het ziekenhuis. *Het ziekenhuiswezen*, 25, 272-274.
- Scheer, W.M. van de (s.a. [1922-1925]). *Verslag betreffende het Provinciaal Ziekenhuis nabij Santpoort over het jaar 1921-1924. Uitgebracht aan Gedeputeerde Staten door de Commissie van Bestuur van genoemd Ziekenhuis, in verband met art. 20 van het Reglement op den Inwendigen Dienst, naar het ontwerp van den Eersten Geneesheer-Directeur Dr. W.M. van der Scheer*. Wormerveer: Meijers's Boek- en Handelsdrukkerij.
- Scheer, W.M. van de (s.a. [1927-1930]). *Verslag betreffende het Provinciaal Ziekenhuis nabij Santpoort over het jaar [1926-1929]. Uitgebracht aan Gedeputeerde Staten door de Commissie van Bestuur van genoemd Ziekenhuis, ingevolge artikel 10 van het Algemeen Reglement in verband met artikel 17 van het Reglement op den Inwendigen Dienst, naar het ontwerp van den Eersten Geneesheer-Directeur Dr. W.M. van der Scheer*. Wormerveer: Meijers's Boek- en Handelsdrukkerij.
- Scheer, W.M. van der (1933). *Nieuwere inzichten in de behandeling van geesteszieken. Arbeidstherapie, actievare therapie volgens dr. H. Simon, de verpleging van onrustige krankzinnigen in geheel nieuwe banen*. Groningen, Den Haag, Batavia: J.B. Wolters' Uitgevers-Maatschappij N.V.
- Scheer, W.M. van der en Hoeven, H. van der (1924). Rapport betreffende bezuiniging in de krankzinnigenverpleging, *Psychiatrische en Neurologische Bladen*, 28, 306-316.
- Schepper, R.M. de (1991). *De Pameijer Stichting (1926-1991). Een geschiedenis van de sociale psychiatrie en verstandelijk-gehandicaptenzorg te Rotterdam*. Rotterdam: Pameijer Stichting.
- Schnabel, P. (1982). De psychotherapie op de knieën? Kanttekeningen bij het Regeringsstandpunt over psychotherapie. *Maandblad Geestelijke Volksgezondheid*, 37, 366-379.
- Schoonderbeek, W. (1951a). Artikel 39 der Armenwet. *Het Ziekenhuiswezen*, 24, 81-83.
- Schoonderbeek, W. (1951b). Betaling van verpleegkosten. *Het Ziekenhuiswezen*, 24, 233-234.
- Schoppenhauer, J.J.H. (1968). Vaststelling van tarieven. *Ons Ziekenhuis*, 30, 255-262.
- Schrage, P., Nijhof, E. en Wielsma, P. (1989). Inkomensontwikkeling van werkenden en werklozen in Nederland, 1913-1939. *Tijdschrift voor Sociale Geschiedenis*, 15, 347-394.
- Schrameijer, Flip (1979). Salariëring in de ambulante geestelijke gezondheidszorg: een overzicht. *Maandblad Geestelijke Volksgezondheid*, 34, 780-798.
- Schreurs, Jacques M.S.C. (s.a. [1958]). Kroniek van het Sint Annagesticht 1908-1944. In: Marlet, J.J.C. (red.). *Een halve eeuw St. Anna. Ter herdenking van het vijftig-jarig bestaan van het Psychiatrisch Ziekenhuis St. Anna Venray* (pp. 18-44). Venray: Psychiatrisch Ziekenhuis Sint Anna.

- Schrijvers, Fons (1977). Strijd rond psychotherapie. Tussen ivoren toren en het brede draagvlak. *Tijdschrift voor Maatschappijvraagstukken en Welzijnswerk*, 31, 42-48.
- Schroeff, H.J. van der. (1946). *De evolutie van het kostenbegrip in de bedrijfseconomie. Rede uitgesproken bij de aanvaarding van het ambt van hoogleraar aan de Universiteit van Amsterdam op 21 October 1946*. Amsterdam, Antwerpen: Uitgevers-mij Kosmos.
- Schuler, Yvon D. (red.) (2003). *Zorgnetwerken in ontwikkeling*. Wageningen: Alterra, Research Instituut voor de Groene Ruimte.
- Schultz, H. (1981). Hetze en hybride: het psychotherapeutische bedrijf (2). Reactie op het artikel van A. de Swaan in *MGV* 9/80. *Maandblad Geestelijke Volksgezondheid*, 36, 63-75.
- Schut, Erik en Velden, Henk van der (1998). Zeker van Zorg II (1941-2000). In: Gerwen, Jacques van en Leeuwen, Marco van (samenst.). *Studies over zekerheidsarrangementen. Risico's, risicobestrijding en verzekeringen in Nederland vanaf de Middeleeuwen* (pp. 854-882). Amsterdam, Den Haag: NEHA, Verbond van Verzekeraars.
- Schuermans Stekhoven, J.H. *Ontwikkeling van het krankzinnigenwezen in Nederland 1813-1914*. 's-Gravenhage: Algemeene Landsdrukkerij.
- Schuyt, Kees en Taverne, Ed (2000) *1950 : welvaart in zwart-wit*. Den Haag : Sdu Uitgevers
- Simons, br. Amantius (1959). *Nota naar aanleiding van een enquête over de situatie augustus 1959*. 's-Hertogenbosch: Katholieke Vereniging van Inrichtingen voor behandeling en verpleging van geestelijk gestoorde.
- Sloten, P.J. van (1987). Theodore Limperg. Systeembouwer en pragmaticus. In: Vermaat, A.J., Klant, J.J. en Zuidema, J.R. (red.). *Van liberalisten tot instrumentalisten. Anderhalve eeuw economisch denken in Nederland* (pp. 157-182). Leiden, Antwerpen: Stenfert Kroese B.V.
- Sluiter, E. (1949). Stichting "Het Nederlandse Ziekenhuiswezen". *Nederlands tijdschrift voor geneeskunde*, 93, II, 1728-1729.
- Smet, J.P. de (1954). Nieuwe tendenzen in de psychiatrische inrichtingen. *Ons Ziekenhuis*, 16, 198-199.
- Smolenaars, Ellie (1995). *Plusminus vijfenzeventig. De sociale diversiteit van pensioenleeftijden en 'ouderdom'*. Academisch proefschrift KUB. Utrecht: Lemma.
- Sneep, G.A. (1981). *Algemene wet bijzondere ziektekosten. Wet van 14 december 1967, Stb. 655, houdende algemene verzekering bijzondere ziektekosten, zoals laatstelijk gewijzigd bij de wet van 20 december 1979, Stb. 709: met aantekeningen, ontleend aan de officiële stukken en alfabetisch register*. 4^e druk, bijgew. tot 1 december 1980; Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink.
- Sociaal en Cultureel Planbureau (1980). *De kwartaire sector in de jaren tachtig*. Project personeelsvoorziening kwartaire sector. Bulletin no. 2. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij.
- Sonnenberg, B. (1924) Geachte redactie. *Het Ziekenhuis*, 15, 29-30.
- Sorel, F.M. et al. (1983). Tegen gemeentelijke planning van de AGGZ. *Maandblad Geestelijke Volksgezondheid*, 38, 1044-1052.
- Soutendijk, J. (1961). De vijfdaagse werkweek in ziekeninrichtingen. *Het Ziekenhuiswezen*, 34, 51-72.
- Spek, P.A.F. van der (1952). De geestelijke gezondheidszorg in de start van het Praeventiefonds. *Maandblad voor Geestelijke Volksgezondheid*, 7, 249-262.
- Spek, P.A.F. van der (1966). De psychiatrische inrichting in de volksgezondheidsnota 1966. *Ons Ziekenhuis* 28, 183-188.
- Spek, P.A.F. van der (1968). Medische aspecten van de A.W.B.Z. *Ons Ziekenhuis*, 30, 251-254.
- Spek, P.A.F. van der (1952). De geestelijke gezondheidszorg in de start van het praeventiefonds. *Maandblad voor geestelijke volksgezondheid*, 7, 249-262.
- Spienburg, Pieter (1995). *Zwarte schapen. Losbollen, dronkaards en levensgenieters in*

- achttiende-eeuwse beterhuizen*. Hilversum: Verloren.
- Staatstoezicht op de Volksgezondheid (1976). *Verslag over de jaren 1969-1974 van de geneeskundige (Hoofd-) inspectie voor de geestelijke volksgezondheid*. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij.
- Staatstoezicht op de Volksgezondheid (1978). *Verslag over het jaar [1975-1976] van de Geneeskundige (Hoofd-) inspectie voor de Geestelijke Gezondheidszorg*. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij.
- Staatstoezicht op de Volksgezondheid ([1979-1981]) *Verslag over het jaar [1977-1979] van de Geneeskundige (Hoofd-)inspectie voor de Geestelijke Gezondheidszorg*. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij.
- Staatstoezicht op de Volksgezondheid (1982a). *Verslag over het jaar 1980 van de Geneeskundige (Hoofd-)inspectie voor de geestelijke volksgezondheid*. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij.
- Staatstoezicht op de Volksgezondheid (1982b). *Verslag over het jaar 1981 van de Geneeskundige (Hoofd-)inspectie voor de geestelijke volksgezondheid*. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij.
- Staatstoezicht op de Volksgezondheid ([1983-1984]). *Verslag over het jaar [1982-1983] van de Geneeskundige (Hoofd-)inspectie voor de Geestelijke Volksgezondheid*. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij.
- Stegge, G.J. Cecile aan de (2001). Verpleegkundigen opleiden voor de psychiatrie. Debat en beleid in Nederland gedurende de twintigste eeuw. *Maandblad geestelijke volksgezondheid*, 56, 691-708.
- Stegge, G.J. Cecile aan de (2004). Honderdtwintig jaar psychiatrische verpleegopleiding in Nederland. *Gewina*, 27, 26-47.
- Sterren, H.A. van der (1952). Precentie en sociaal-economische aspecten der psychotherapie voor volwassenen. *Maandblad voor geestelijke volksgezondheid*, 7, 305-308.
- Stichting Centraal Orgaan Ziekenhuistarieven (COZ) (s.a. [1973, 1976-1980]). *Jaarverslag [1972, 1975-1980]*. Utrecht: Stichting Centraal Orgaan Ziekenhuistarieven.
- Stichting Nationaal Ziekenhuisinstituut (NZi) (1969b). *Aanvullende overzichten op de Financiële statistiek inrichtingen 1967 van het Economisch Instituut van het Katholieke Ziekenhuiswezen en de Kostende prijs der verpleging van het Instituut voor de Ziekenhuis-economie van de Stichting Het Nederlandse Ziekenhuiswezen*. 's-Gravenhage: Stichting Nationaal Ziekenhuisinstituut.
- Stichting Nationaal Ziekenhuisinstituut sectie economie (NZi) (1969a). *Financiële statistiek 1968 inrichtingen. Statistiek van de gemiddelde kosten per verpleegdag voor 41 psychiatrische ziekenhuizen en 18 zwakzinnigeninrichtingen. Algemeen deel*. 's-Gravenhage: Stichting Nationaal Ziekenhuisinstituut.
- Stichting Nationaal Ziekenhuisinstituut sectie economie (NZi) (s.a. [1970]). *Financiële statistiek 1969 inrichtingen*. 's-Gravenhage: Stichting Nationaal Ziekenhuisinstituut.
- Stichting Nationaal Ziekenhuisinstituut sectie economie (NZi) ([1971-1982]). *Financiële statistiek psychiatrische instituten*. 's-Gravenhage: Stichting Nationaal Ziekenhuisinstituut.
- Stichting voor Geestelijke Volksgezondheid in Noord-Holland (SGV) (s.a. [ca.1965]). *Geestelijke Volksgezondheid in Noord-Holland*. Brochure. S.l. [Limmen]: s.n. [SGV].
- Straaten, H.C. van (1984). Eigen vermogen in de gezondheidszorg. Vervangingswaarde, rente over eigen vermogen, verliesfinanciering. In: Wolff, L.J. de (red.). *De prijs voor gezondheid. Het Centraal Orgaan Ziekenhuistarieven 1965-1982* (pp. 113-124). Baarn: AMBO.
- Stuurman, F.J. (1923) Buitengewone huishoudelijke vergadering op Woensdag 21 Maart 1923 in het Provinciaal Ziekenhuis nabij Santpoort. *Psychiatrische en neurologische bladen*, 322-351.
- Suurhoff, J.G. (1958). Uit het parlement. Rijksbegroting van Sociale Zaken en Volksgezondheid voor 1958 (hoofdstuk XII). *Het Ziekenhuiswezen*, 31, 47-49.

- Swaan, Abram de (1980). Hetze en hybris: de val van het psychotherapeutisch bedrijf. *Maandblad Geestelijke Volksgezondheid*, 35, 734-742.
- Swaan, Abram de (1993). *Zorg en de staat. Welzijn, onderwijs en gezondheidszorg in Europa en de Verenigde Staten in de nieuwe tijd*. 4^e dr. Amsterdam: Uitgeverij Bert Bakker.
- Tellegen, A.O.L. (1890). Het verleden, het heden en de toekomst der Krankzinnigenverpleging in Nederland. *Psychiatrische Bladen*, 8, 189-196.
- Tellegen, A.O.L. (1895). Eenige beschouwingen over gestichtsbouw en gestichtsverpleging. *Psychiatrische bladen*, 13, 131-139.
- Timmer, S. (1974) De discriminatie van de inrichtingspsychiatrie. *Maandblad voor geestelijke volksgezondheid*, 29, 99-102.
- Toirkens, José (1988) *Schijn en werkelijkheid van het bezuinigingsbeleid 1975-1986. Een onderzoek naar de besluitvorming over bezuinigen in de ministerraad en het gedrag van individuele ministers*. Proefschrift Rijksuniversiteit Leiden. Deventer : Kluwer.
- Tonkens, Evelien (1999). *Het zelfontplooiingsregime. De actualiteit van Dennendal en de jaren zestig*. Proefschrift KUN. Amsterdam: Bert Bakker.
- Touw, Yvonne (1974). De sociaal-psychiatrische diensten. Een onderzoeksverslag. *Maandblad Geestelijke Volksgezondheid*, 29, 246-260.
- Trimbos, C.J.B.J. (1955) De ontwikkeling der voor- en nazorgdiensten in het kader der geestelijke volksgezondheid. *Maandblad voor geestelijke volksgezondheid*, 10, 53-62.
- Trimbos, C.J.B.J. (1958). Positie en taak van de Sociaal Psychiatrische Dienst. *Ons Ziekenhuis*, 20, 15-23.
- Trimbos, C.J.B.J. (1959). *Geestelijke gezondheidsleer en geestelijke gezondheidszorg*. Proefschrift Universiteit van Utrecht. Utrecht: Spectrum.
- Trompert, K. (1988). *Een Amsterdamse lente. Honderd jaar Limperg 1879-1979*. Delft: Uitgeverij Eburon.
- Tummers, A.A.V. et al. (1957) Rapport inzake de econoom-administrateur in het ziekenhuis. *Ons Ziekenhuis*, 19, 241-255.
- Tweede Kamer der Staten Generaal ([1854-1903]), *Handelingen van de Tweede Kamer der Staten Generaal*. S.I. [’s-Gravenhage]: s.n.
- V. (1963). Vergoeding door ziekenfondsen aan gemeenten voor patiënten in psychiatrische inrichtingen. *Het Ziekenhuiswezen*, 36, 231-232.
- V. (1966). Ontwerp van Wet Volksverzekering zware geneeskundige risico’s. *Het Ziekenhuiswezen*, 39, 43-45.
- Vaal, J.M. de (1955a). De omzetbelasting. *Het Ziekenhuiswezen*, 28, 220-223.
- Vaal, J.M. de (1955b). Afschrijvingen. *Het Ziekenhuiswezen*, 28, 259-260.
- Vaal, J.M. de (1956a) Enige beschouwingen betreffende de door het Ministerie van Economische Zaken gevolgde gedragslijn t.a.v. de Ziekenhuistarieven. *Het Ziekenhuiswezen*, 29, 127-128.
- Vaal, J.M. de (1956b). De toepassing van de Organische Bedrijfsrekening in Ziekeninrichtingen. *Het Ziekenhuiswezen*, 29, 130-132.
- Valk, J.A. (1939) Prijsverhoging en vervangingswaarde. *Het Ziekenhuiswezen*, 12, 559-562.
- Valk, J.A. (1948a). Ziekenhuisbeheer. *Het Ziekenhuiswezen*, 21, 13-16.
- Valk, J.A. (1948b). Planmatigheid. Causerie, gehouden voor de Vereniging van Hoofden van Huishouding in Ziekenhuizen. *Het Ziekenhuiswezen*, 21, 96-99.
- Valk, J.A. (1948c). Ziekenhuis-administratie I. *Het Ziekenhuiswezen*, 21, 283-287.
- Valk, J.A. (1948d). Ziekenhuis-administratie II. *Het Ziekenhuiswezen*, 21, 317-323.
- Valk, J.A. (1951). Psychiatrische inrichting en ziekenfonds. *Het Ziekenhuiswezen*, 24, 132.
- Valk, L. van der (1986). *Van pauperzorg tot bestaanszekerheid. Armenzorg in Nederland 1912-1965*. Amsterdam: IISG.
- Valk, M.J. (1969). Het prijsbeleid met betrekking tot de psychiatrische ziekenhuizen in Nederland. *Het Ziekenhuiswezen*, 42, 477-483.

- Vandecasteele, A.J.A. (1982). Het voortbestaan van de psychiatrische poliklinieken bedreigd. *Het Ziekenhuis*, 12, 1044-1047.
- Velden, H.F. van der (1993). *Financiële toegankelijkheid tot gezondheidszorg in Nederland 1850-1941*. Amsterdam: IISG.
- Veldhuyzen, W.F. (1948) Organische kostprijsberekening en ziekenhuisbeheer. *Het Ziekenhuiswezen*, 21, 91-95.
- Veldkamp, G.M.J. (s.a. [1966]) *Volksgezondheidsnota 1966*. Tweede Kamer, zitting 1965-1966, no. 8462.
- ‘s-Gravenhage : Staatsuitgeverij.
- Verbeek, R. (1923). Het boekje ‘Kostende prijs der verpleging’, uitgegeven door de Vereniging van krankzinnigengestichten in Nederland. *Administratie en economie in de ziekenhuizen*, 1, 6, 2-7.
- Verbeek, R. (1926a). Overzicht en beschouwingen, de exploitatie van het Provinciaal Ziekenhuis nabij Santpoort betreffende in de jaren voor en na den oorlog. *Administratie en economie in de ziekenhuizen*, 4, 196-198.
- Verbeek, R. (1926b). De organische kostprijsberekening, *Administratie en economie in de ziekenhuizen*, 4, 213-219.
- Verbeek, R. (1926c). Overzicht en beschouwingen, de exploitatie van het Provinciaal Ziekenhuis nabij Santpoort betreffende, in de jaren voor en na den oorlog. II. *Administratie en economie in de ziekenhuizen*, 5, 19-24.
- Verbeek, R. (1926d). Overzicht en beschouwingen, de exploitatie van het Provinciaal Ziekenhuis nabij Santpoort betreffende, in de jaren voor en na den oorlog. III. *Administratie en economie in de ziekenhuizen*, 5, 126-128.
- Verbeek, R. (1927a). Overzicht en beschouwingen, de exploitatie van het Provinciaal Ziekenhuis nabij Santpoort betreffende, in de jaren voor en na den oorlog. IV. *Administratie en economie in de ziekenhuizen*, 5, 255-256.
- Verbeek, R. (1927b). Overzicht en beschouwingen, de exploitatie van het Provinciaal Ziekenhuis nabij Santpoort betreffende, in de jaren voor en na den oorlog. V. *Administratie en economie in de ziekenhuizen*, 6, 21-24.
- Verbeek, R. (1927c). Beschouwingen rondom de organische kostprijsberekening. *Administratie en economie in de ziekenhuizen*, 6, 55-57.
- Verbeek, R. (1927d). Overzicht en beschouwingen, de exploitatie van het Provinciaal Ziekenhuis nabij Santpoort betreffende, in de jaren voor en na den oorlog. VI. *Administratie en economie in de ziekenhuizen*, 6, 74-79.
- Verbeek, R. (1932). Welke invloed is er als gevolg van de daling van het index-cijfer en de huidige tijdsomstandigheden voor de kosten der krankzinnigenverpleging te verwachten?, *Het Ziekenhuiswezen*, 5, 461-467.
- Verbeek, R. (1938). De economie en het wasscherijbedrijf. *Het Ziekenhuiswezen*, 11, 49-75.
- Verbeek, R. (1948). De organische kostprijsberekening. *Het Ziekenhuiswezen*, 21, 29-36.
- Verbeek, R. (1949). Financieel-economisch overzicht 1849-1949. In: Michels, A.W. et al. (red.) *Een eeuw krankzinnigenverpleging. Gedenkboek ter gelegenheid van het honderdjarig bestaan van het Provinciaal Ziekenhuis nabij Santpoort (voorheen Meerenberg) 1849-1949* (pp. 204-269). Santpoort: Provinciaal Ziekenhuis.
- Verbeek, R. en Schipper, E. (1923). De commercieële boekhouding in de ziekenhuizen, *Administratie en economie in de ziekenhuizen*, 2, 78.
- Verduyn, J. (1947). Reorganisatie van de financiering der krankzinnigenzorg? *Het Ziekenhuiswezen*, 20, 259-261.
- Verduyn, J. (1960). De voorziening in de verpleegkosten. *Het Ziekenhuiswezen*, 33, 173-178.
- Verduyn, J. en Kapteijn den Bouwmeester, M.J. (1955). *Financiering verplegingskosten geesteszieken en zwakzinnigen*. Alphen a/d Rijn : Samsom.

Vereeniging tot Christelijke Verzorging van Geestes- en Zenuwzieken (VCV) (s.a. [1939-1941]), *Vijf en vijftigste t/m zeven en vijftigste jaarverslag der Vereeniging tot Christelijke Verzorging van Geestes- en Zenuwzieken in Nederland [1938-1940]*. 's-Gravenhage: Centraal Kantoor.

Vereeniging tot Christelijke Verzorging van Geestes- en Zenuwzieken (VCV) (s.a. [1947-1964]), *Twee en zestigste t/m negen en zeventigste jaarverslag der Vereeniging tot Christelijke Verzorging van Geestes- en Zenuwzieken in Nederland [1945-1963]*. 's-Gravenhage: Centraal Kantoor.

Vereeniging tot Christelijke Verzorging van Krankzinnigen (VCV) (s.a. [1894-1897]). *[Het tiende t/m twaalfde] jaarverslag der Vereeniging tot Christelijke Verzorging van Krankzinnigen en Zenuwlijders in Nederland. [1893/1894-1895/1896]*. Heusden, Zaandam: A. Gezelle Meerburg, Zaandam: H. Kruijver.

Vereeniging tot Christelijke Verzorging van Krankzinnigen (VCV) (s.a. [1897-1915]). *[Het dertiende t/m twee en twintigste] jaarverslag der Vereeniging tot Christelijke Verzorging van Krankzinnigen en Zenuwlijders in Nederland gevestigd te Utrecht. Goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 19 Januari 1885, No. 35. [1896/1897-1905]*. Heusden: A. Gezelle Meerburg.

Vereeniging tot Christelijke Verzorging van Krankzinnigen (VCV) (s.a. [1897-1915]). *[Het drie-en-twintigste t/m een en dertigste] jaarverslag der Vereeniging tot Christelijke Verzorging van Krankzinnigen in Nederland gevestigd te Utrecht. Goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 19 Januari 1885, No. 35. [1896/1897-1905]*. Heusden: A. Gezelle Meerburg.

Vereeniging tot Christelijke Verzorging van Krankzinnigen (VCV) (s.a. [1916]), *Twee en dertigste jaarverslag der Vereeniging tot Christelijke Verzorging van Krankzinnigen in Nederland gevestigd te Utrecht Goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 19 Januari 1885, No. 35. [1915]*. Nijverdal: E.J. Bosch Jbzn.

Vereeniging tot Christelijke Verzorging van Krankzinnigen (VCV) (s.a. [1917-1920]), *[Drie en dertigste t/m Zes en dertigste] jaarverslag der Vereeniging tot Christelijke Verzorging van Krankzinnigen in Nederland gevestigd te Utrecht. Goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 19 Januari 1885, No. 35. [1916-1919]*. Nijverdal / Baarn: E.J. Bosch Jbzn.

Vereeniging tot Christelijke Verzorging van Krankzinnigen (VCV) (s.a. [1921]), *Zeven en dertigste verslag der Vereeniging tot Christelijke Verzorging van Krankzinnigen in Nederland gevestigd te Utrecht 1920*. Baarn: E.J. Bosch Jbzn.

Vereeniging tot Christelijke Verzorging van Krankzinnigen (VCV) (s.a. [1922-1934]), *Acht en dertigste t/m vijftigste verslag der Vereeniging tot Christelijke Verzorging van Krankzinnigen in Nederland gevestigd te Utrecht [1921-1933]*. 's-Gravenhage: Centraal Kantoor.

Vereeniging tot Christelijke Verzorging van Krankzinnigen (VCV) (s.a. [1935-1938]), *Een en vijftigste t/m vier en vijftigste verslag der Vereeniging tot Christelijke Verzorging van Krankzinnigen in Nederland [1934-1937]*. 's-Gravenhage: Centraal Kantoor.

Vereeniging tot Christelijke Verzorging van Krankzinnigen en Zenuwlijders (VCV) (s.a. [1885-1891]). *[Het eerste t/m zevende] jaarverslag der Vereeniging tot Christelijke Verzorging van Krankzinnigen en Zenuwlijders in Nederland. [1884/1885-1890/1891]*. 's-Hertogenbosch, Utrecht: Schneijder & Broekhuis, Utrechtsche Stoom Boek- en Handelsdrukkerij.

Vereeniging tot Christelijke Verzorging van Krankzinnigen en Zenuwlijders (VCV) (s.a. [1892-1893]). *[Het achtste t/m negende] jaarverslag der Vereeniging tot Christelijke Verzorging van Krankzinnigen en Zenuwlijders in Nederland. [1891/1892-1892/1893]*. Utrecht: P. den Boer.

Vereeniging van krankzinnigengestichten in Nederland (VKIN) (s.a. [1918]). *Salarisregelingen van het verplegend personeel*. Utrecht: VKIN.

Vereeniging van krankzinnigengestichten in Nederland (VKIN) (s.a. [1919-1923, 1924b, 1925-1934]). *Kostende prijs der verpleging (zonder kleding) per patient in de laagste of 3e klasse en hoofdstukken van uitgaaf van de exploitatierekening volgens opgaaf der besturen van krankzinnigengestichten in Nederland in [1918-1933]*. Utrecht: VKIN.

Vereeniging van krankzinnigengestichten in Nederland (VKIN) (s.a. [1924a]). *Leidraad bij het ontleden en rangschikken van de bestanddeelen van den kostenden prijs der verpleging, ten behoeve van de gestichten, welke zijn aangesloten bij bovengenoemde vereeniging*. Utrecht: VKIN.

Vereeniging van krankzinnigengestichten in Nederland (VKIN) (s.a. [1935-1942]). *Kostende prijs der verpleging per patient per jaar in de laagste of derde klasse. Een vergelijkend overzicht van den kostenden prijs per patiënt per dag (uitgedrukt in centen), benevens de hierop betrekking hebbende exploitatierekeningen volgens opgaaf der besturen van krankzinnigengestichten in Nederland over het jaar [1934-1941]*. Utrecht: VKIN.

Vereeniging van krankzinnigengestichten in Nederland (VKIN) (s.a. [1947-1955]). *Kostende prijs der verpleging per patiënt per jaar in de laagste of derde klasse. Een vergelijkend overzicht van de kostende prijs per patiënt per dag (uitgedrukt in centen), benevens de hierop betrekking hebbende exploitatierekeningen volgens opgaaf der besturen van krankzinnigengestichten in Nederland over het jaar [1946-1954]*. Utrecht: VKIN.

Vereeniging van R.K. Gestichten en Inrichtingen voor Krankzinnigen en Zwakzinnigen (VRKGIKZ) (s.a. [1930-1933]). *[Eerste t/m vierde] jaarboek der Vereeniging van Gestichten en Inrichtingen voor Krankzinnigen en Zwakzinnigen. Gevestigd te 's-Hertogenbosch, opgericht 8 februari 1928. Bisschoppelijk goedgekeurd 2 maart 1928. Statuten goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 28 augustus 1928, No 59. [1929-1932]. s.l. [’s-Hertogenbosch]: s.n.*

Vereeniging van R.K. Gestichten en Inrichtingen voor Krankzinnigen en Zwakzinnigen (VRKGIKZ) (s.a. [1934-1938]). *[Vijfde t/m negende] jaarboek der Vereeniging van Gestichten en Inrichtingen voor Krankzinnigen en Zwakzinnigen. Gevestigd te 's-Hertogenbosch, opgericht 8 februari 1928. Bisschoppelijk goedgekeurd 2 maart 1928. Statuten goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 28 augustus 1928, No 59. [1933-1937]. Alkmaar: Van Putten en Oortmeijer*

Vereeniging van R.K. Gestichten en Inrichtingen voor Krankzinnigen en Zwakzinnigen (VRKGIKZ) (s.a. [1939-1941]). *[Tiende t/m twaalfde] jaarboek der Vereeniging van Gestichten en Inrichtingen voor Krankzinnigen en Zwakzinnigen. Gevestigd te 's-Hertogenbosch, opgericht 8 februari 1928. Bisschoppelijk goedgekeurd 2 maart 1928. Statuten goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 28 augustus 1928, No 59. [1938-1940]. Alkmaar: POA N.V.*

Vereeniging van R.K. Gestichten en Inrichtingen voor Krankzinnigen en Zwakzinnigen (VRKGIKZ) (s.a. [1946]). *Jaarboek der Vereeniging van Gestichten en Inrichtingen voor Krankzinnigen en Zwakzinnigen. Gevestigd te 's-Hertogenbosch, opgericht 8 februari 1928. Bisschoppelijk goedgekeurd 2 maart 1928. Statuten goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 28 augustus 1928, No 59. 1941-1945. Alkmaar: POA N.V.*

Vereeniging van R.K. Gestichten en Inrichtingen voor Krankzinnigen en Zwakzinnigen (VRKGIKZ) (s.a. [1947-1948]). *[Dertiende t/m veertiende] jaarboek der Vereeniging van Gestichten en Inrichtingen voor Krankzinnigen en Zwakzinnigen. Gevestigd te 's-Hertogenbosch, opgericht 8 februari 1928. Bisschoppelijk goedgekeurd 2 maart 1928. Statuten goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 28 augustus 1928, No 59. [1946-1947]. Alkmaar: POA N.V.*

Vereeniging van R.K. Gestichten en Inrichtingen voor Krankzinnigen en Zwakzinnigen (VRKGIKZ) (s.a. [1952]). *Jaarboek der Vereeniging van Gestichten en Inrichtingen voor Krankzinnigen en Zwakzinnigen. Gevestigd te 's-Hertogenbosch, opgericht 8 februari 1928. Bisschoppelijk goedgekeurd 2 maart 1928. Statuten goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 28 augustus 1928, No 59. 1948, 1949, 1950, 1951. Alkmaar: POA N.V.*

- Vereeniging van R.K. Gestichten en Inrichtingen voor Krankzinnigen en Zwakzinnigen (VRKGIKZ) (s.a. [1953-1956]). *[Vijftiende t/m achttiende] jaarboek der Vereeniging van Gestichten en Inrichtingen voor Krankzinnigen en Zwakzinnigen. Gevestigd te 's-Hertogenbosch, opgericht 8 februari 1928. Bisschoppelijk goedgekeurd 2 maart 1928. Statuten goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 28 augustus 1928, No 59. [1952-1955].* Alkmaar: POA N.V.
- Vereniging tot Christelijke Verzorging van Geestes- en Zenuwzieken Bennekom (VCV) (s.a. [1980-183]). *Jaarverslag [1979-1982].* S.I. [Bennekom]: s.n. [VCV].
- Vereniging van Nederlandse Gemeenten (1963). Vergoeding door ziekenfondsen aan gemeenten voor patiënten in psychiatrische inrichtingen. *Het Ziekenhuiswezen*, 36, 231-232.
- Vereniging van psychiatrische inrichtingen in Nederland (VPIN) (s.a. [1956-1963]). *Kostende prijs der verpleging per patiënt per jaar in de laagste of derde klasse. Een vergelijkend overzicht van de kostende prijs per patiënt per dag (uitgedrukt in centen), benevens de hierop betrekking hebbende exploitatierekeningen volgens opgaaf der besturen van psychiatrische inrichtingen in Nederland over het jaar [1955-1962].* Utrecht: VPIN.
- Verlaan, F.B.B. (1951). Omzetbelasting. *Ons Ziekenhuis*, 13, 40-42.
- Vermeulen, J.H. (1947). Kostprijproblemen. *Het Ziekenhuiswezen*, 20, 114-115.
- Verrijn Stuart, G.M. (1963). *Advies inzake wijziging van de Wet op het Preventiefonds. Uitgebracht aan de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid.* SER Advies 1963 no. 1. S.I.: SER.
- Viester, J. (s.a. [1958]). Enkele financiële aspecten. In: Marlet, J.J.C., *Een halve eeuw St. Anna. Ter herdenking van het vijftig-jarig bestaan van het Psychiatrisch Ziekenhuis St. Anna Venray* (pp. 82-88). Venray: St. Anna.
- Vijselaar, Joost (1997b). 'Vrijheid, gelijkheid en broederschap'. Een revolutie in de psychiatrie 1965-1985. In: Vijselaar, J., (red.). *Gesticht in de duinen. De geschiedenis van de provinciale psychiatrische ziekenhuizen van Noord-Holland van 1849-1994* (pp. 192-237). Hilversum: Verloren.
- Vijselaar, Joost (1983). Een eerste inspectie. Over de inspectie voor geestelijke volksgezondheid in de negentiende eeuw. *Maandblad Geestelijke Volksgezondheid*, 38, 650-665.
- Vijselaar, Joost (1992). *Krankzinnigen gesticht. Psychiatrische inrichtingen in Nederland 1880-1910.* Utrecht: NcGv.
- Vijselaar, Joost (1997a). Zeden, zelfbeheersing en genezing. De zedenkundige behandeling en het 'non-restraint' in Meerenberg, 1849-1884. In: Vijselaar, J., (red.). *Gesticht in de duinen. De geschiedenis van de provinciale psychiatrische ziekenhuizen van Noord-Holland van 1849-1994* (pp. 41-73). Hilversum: Verloren.
- Vijselaar, Joost (1998a). Endegeest, Rhijngeest, Voorgeest. In: Blok, Gemma en Vijselaar, Joost. *Terug naar Endegeest. Patiënten en hun behandeling in het psychiatrisch ziekenhuis Endegeest 1897-1997* (pp. 13-35). Nijmegen: SUN.
- Vijselaar, Joost (1998b). Rust en onrust 1897-1927. In: Blok, Gemma en Vijselaar, Joost. *Terug naar Endegeest. Patiënten en hun behandeling in het psychiatrisch ziekenhuis Endegeest 1897-1997* (pp. 37-59). Nijmegen: SUN.
- Vijselaar, Joost (1999). Delta in de maalstroom. De woelige jaren van het Deltaziekenhuis 1975-1985. In: Bakker, Catharina Th., Blok, Gemma en Vijselaar, Joost. *Delta negentig jaar psychiatrie aan de Oude Maas* (pp. 121-166). Utrecht: Matrijs, Trimbo-instituut.
- Vijselaar, Joost (2007). 'De ander tot vrijheid wekken'. De psychiatrische inrichting Wolfheze onder het directoraat van Hendrik van der Drift, 1950-1975. In: Vijselaar, Joost, et al. *Van streek. 100 jaar geestelijke gezondheidszorg in Zuid-West Gelderland* (pp. 193-223). Utrecht: Uitgeverij Matrijs.
- Vijselaar, Joost (s.a. [1995]). 'Neerlands eersten psychiater'. *Dr. J.N. Ramaer, 1817-1887.* S.I. [Amsterdam]: s.n.
- Visiecommissie 1973. *Stellingen, voorstellen en tabellen over de chronische patiënt.* Noordwijkerhout: Psychiatrisch Centrum St. Bavo.

- Vlaminck, Pieter (1990). Zorgaanbod voor ambulante schizofrene patiënten: de kosten en de baten. *Maandblad Geestelijke volksgezondheid*, 45, 18-31.
- Voorhelm Schneevoogt, G. E. (1861). Hygiëne, *De Gids* 25, 508-555.
- Voorhelm Schneevoogt, G. E. (1868). Over den ontwikkelingsgang en den omvang der hedendaagsche psychiatrie, alsmede over de mate van psychiatrische kennis, die tegenwoordig van alle geneeskundigen gevorderd moet worden. Openingsrede, gehouden bij de hervatting der lessen over psychiatrie en neuro-pathologie aan het Athenaeum Illustre te Amsterdam, op den 20sten januarij 1868. Overdruk uit *Nederlandsch tijdschrift voor geneeskunde*, 12, 159-174.
- Vos, B.A. (1952). Vooruitgang in de verpleging van geesteszieken. *Het ziekenhuiswezen*, 25, 17-19.
- Vos, R.M. (1974). *Knelpuntennota harmonisatie welzijnsbeleid en welzijnswetgeving. Rapport van de beraadsgroep knelpunten, harmonisatie welzijnsbeleide en wetgeving*. TK zitting 1973-1974 nr. 12.968. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij.
- Vriens, Harry (2005). 100 jaar architectuur van de instituten Sint Servatius en Sint Anna in Venray. In: Billekens, Anne-José e.a. (red.) *100 jaar psychiatrie in Venray, Geschiedenis van de psychiatrische instellingen Sint Anna en Sint Servatius* (pp. 35-67). Zutphen: Walburg Pers.
- Vries, Boudien de (1982). *Electoraat en elite. Sociale structuur en sociale mobiliteit 1850-1895*. Amsterdam: De Bataafse Leeuw.
- Vries, Johan de (1985). *Geschiedenis der Accountancy in Nederland. Aanvang en ontplooiing, 1895-1935*. Assen, Maastricht: Van Gorkum.
- Waardt, Hans de (2005) *Mending minds. A cultural history of Dutch academic psychiatry*. Rotterdam: Erasmus Publishing.
- Wagner, D.J. (1971). In- en externe problemen bij de tariefsbepaling vandaag en morgen. *Het Ziekenhuis*, 1, 310-314.
- Wagner, D.J. (1984). Werkingssfeer Wet Ziekenhuistarieven en COZ. In: Wolff, L.J. de (red.). *De prijs voor gezondheid. Het Centraal Orgaan Ziekenhuistarieven 1965-1982* (pp.237-250). Baarn: AMBO.
- Walsem, G.G. van ([1905-1919]) *Verslag betreffende het gesticht Meerenberg over het jaar [1904-1918]. Ingediend aan Gedeputeerde staten door de Commissie van Bestuur van genoemd Gesticht overeenkomstig Art. 9 van het Algemeen Reglement op het Bestuur van de Provinciale Krankzinnigengestichten naar het aldaar en in Art. 21 van het Reglement voor den Inwendigen Dienst genoemde ontwerp van den Eersten Geneesheer-Directeur Dr. G.C. van Walsem, Oud-Hoogleraar* Haarlem: Joh. Enschedé en zn.
- Wennink, H.J. (1998). *(Voor)onderzoek zorgvershraling in het APZ*. Utrecht: Trimbos Instituut.
- Wiegman, Nanny (1998). 'De verpleegster zij in de eerste plaats vrouw van karakter'. Ziekenverpleging als vrouwenzaak (1898-1998). In: Van Daalen, Rineke en Gijswijt-Hofstra, Marijke (red.). *Gezond en wel. Vrouwen en de zorg voor gezondheid in de twintigste eeuw* (pp. 125-140). Amsterdam: AUP.
- Wijngaarden, B. van et al. (2001). *Een keten van lege zondagen. Tekorten in de zorg voor langdurig zorgafhankelijke patiënten in het APZ, vergeleken met een standaard*. Utrecht: GGZ-Nederland.
- Willemsen, Cees (1997). *Van God los. Geschiedenis van de psychiatrische inrichting Sint-Antonius, 1902-1967*. Nijmegen: Uitgeverij De Geus.
- Willemsen, Cees (2001). *De belofte van het hiernumaals. Zeventig jaar ambulante geestelijke gezondheidszorg in het gewest Breda 1929-1999*. Nijmegen: SUN.
- Wit, C.H.E. de (1980). *Thorbecke en de wording van de Nederlandse natie*. Nijmegen: SUN.
- Wit, Jos de (1991). *Hoe provinciaal is de GGZ? Formele en informele betrokkenheid van de provinciale overheden bij de GGZ, 1884-1991*. Utrecht: NcGv.

- Wit, Jos de (1993). De rol van de provincie Overijssel in de GGZ vanaf 1884. In: Vijseelaar, Joost (red.). *Over de IJssel, over de schreef. De geschiedenis van de geestelijke gezondheidszorg in Overijssel en van het Psychiatrisch Ziekenhuis Brinkgreven in het bijzonder* (pp. 41-56). Utrecht: NcGv.
- Wolff, L.J. de (1984a). Vraaggesprekken. In: Wolff, L.J. de (red.). *De prijs voor gezondheid. Het Centraal Orgaan Ziekenhuistarieven 1965-1982* (pp. 125-216). Baarn: AMBO.
- Wolff, L.J. de (1984b). Tussen corporatisme en etatisme. In: Wolff, L.J. de (red.). *De prijs voor gezondheid. Het Centraal Orgaan Ziekenhuistarieven 1965-1982*. (pp. 218-235). Baarn: AMBO.
- Wolff, L.J. de (red.) (1984c). *De prijs voor gezondheid. Het Centraal Orgaan Ziekenhuistarieven 1965-1982*. Baarn: AMBO.
- Woord, B. van der (1947). Barmhartigheid als belastingobject. *Het Ziekenhuiswezen*, 20, 184-188.
- Woord, B. van der (1948). Het particulier initiatief in ongenade? *Het Ziekenhuiswezen*, 21, 100-103.
- Woord, B. van der (1952a). De verhouding Ziekenfondsen – Psychiatrische Inrichtingen. *Het Ziekenhuiswezen*, 25, 274-276.
- Woord, B. van der (1952b). De fiscus en de sociale ethiek. *Ons Ziekenhuis*, 14, 307-310.
- Woord, B. van der (s.a. [1961]). De plaats van de stichting in het sociaal-economisch leven. In: Hut, L.J. et al. (red.). *De Willem Arntsz Stichting 1461-1961* (pp. 249-430). Utrecht: NVA Oosthoek's Uitgeversmaatschappij.
- Wortman, J.L.C. (1913). De sociale positie der verplegers in zieken- en krankzinnigeninrichtingen. *Het ziekenhuis*, 4, 67-69.
- Zanden, Jan Luiten van (1989). Inflatie en werkloosheid, 1973-1985. In: Zanden, J.L. van en Griffiths, R.T. (red.) *Economische geschiedenis van Nederland in de 20^e eeuw. Van een veelzijdige volkshuishouding met een omvangrijk koloniaal bezit naar een 'klein land' binnen Europa* (pp. 255-292). Utrecht: Aula / Het Spectrum.
- Zanden, Jan Luiten van (1997). *Een klein land in de 20e eeuw. Economische geschiedenis van Nederland 1914-1995*. Utrecht: Het Spectrum.
- Zanden, Jan Luiten van (1998). *The economic history of the Netherlands 1914-1995. A small open economy in the 'long' twentieth century*. Londen, New York: Routledge.
- Zanden, Jan Luiten van en Arthur van Riel (2000). *Nederland 1780-1914. Staat, instituties en economische ontwikkeling*. Amsterdam: Uitgeverij Balans.
- Ziekenfondsraad (1981). *Wettelijke regeling A.G.G.Z.* Uitgave van de Ziekenfondsraad 1981 nummer 160. Amstelveen: Ziekenfondsraad.
- Ziekenfondsraad (1982). *Normen en algemene voorwaarden voor erkenning R.I.A.G.G. 's.* Uitgave van de Ziekenfondsraad 1982 nummer 204. Amstelveen: Ziekenfondsraad.
- Ziekenfondsraad (1983). *Besluit erkenningsnormen en voorwaarden R.I.A.G.G. 's.* Uitgave van de Ziekenfondsraad 1983 nummer 214. Amstelveen: Ziekenfondsraad.
- Zijlstra, R. (1956). De psychiatrische afdeling van een algemeen ziekenhuis vergeleken met een psychiatrische inrichting. *Het Ziekenhuiswezen*, 29, 210-211.